ALFA ATEST d.o.o.
www.alfa-atest.hr

Poljička cesta 32, 21000 Split
tel: 021 / 270-506
fax: 021 / 270-507
e-mail:aa@alfa-atest.hr

PLAN GOSPODARENJA OTPADOM OPĆINE JELSA

za razdoblje 2021. - 2027. god.

Lipanj, 2021. god.

SADRŽAJ

1 OPĆI PODACI 4
1.1 Rješenje Ministarstva 4
1.2 Tim za izradu Plana 7
1.3 Uvod 8
1.4 Pregled propisa koji uređuju gospodarenje otpadom u RH 10
1.5 Pojmovnik 12
1.6 Kratice korištene u PlanU gospodarenja otpadom 18
2 ANALIZA, TE OCJENA STANJA I POTREBA U GOSPODARENJU OTPADOM, UKLJUČUJUĆI OSTVARIVANJE CILJEVA 20
2.1 OSNOVNI PODACI O OPĆINI JELSA 20
2.1.1 Položaj 20
2.1.2 Stanovništvo 21
2.1.3 GOSPODARSKE DJELATNOSTI 22
2.2 Analiza stanja gospodarenja otpadom na području Općine Jelsa 23
2.2.1 Prijevoz otpada 24
2.2.2 Zbrinjavanje otpada 25
2.3 Ocjena stanja i potreba u gospodarenju otpadom na području Općine Jelsa 26
2.4 Ostvarivanje ciljeva gospodarenja otpadom 32
3 PODACI O VRSTAMA I KOLIČINAMA PROIZVEDENOG OTPADA, ODVOJENO SAKUPLJENOG OTPADA, ODLAGANJU KOMUNALNOG I BIORAZGRADIVOG OTPADA TE OSTVARIVANJU CILJEVA 34
3.1 Podaci o vrstama i količinama proizvedenog otpada 34
3.2 Prognoze količina otpada za razdoblje od 2021. do 2027. godine 39
3.3 Odvojeno sakupljanje otpada 40
3.4 Odlaganje komunalnog i biorazgradivog otpada 40
3.5 Ostvarivanje ciljeva 40
4 PODACI O POSTOJEĆIM I PLANIRANIM GRAĐEVINAMA I UREĐAJIMA ZA GOSPODARENJE OTPADOM TE STATUSU SANACIJE NEUSKLAĐENIH ODLAGALIŠTA I LOKACIJA ONEČIŠĆENIH OTPADOM 42
4.1 Podaci o postojećim i planiranim građevinama i uređajima za gospodarenje otpadom 42
4.2 Status sanacije neusklađenih odlagališta i lokacija onečišćenih otpadom 47
5 PODACI O LOKACIJAMA ODBAČENOG OTPADA I NJIHOVOM UKLANJANJU 48
6 MJERE POTREBNE ZA OSTVARIVANJE CILJEVA SMANJIVANJA ILI SPRJEČAVANJA NASTANKA OTPADA UKLJUČUJUĆI IZOBRAZNO - INFORMATIVNE AKTIVNOSTI I AKCIJE PRIKUPLJANJA OTPADA 53
6.1 Plan sprječavanja nastanka otpada 53
6.1.1 Ciljevi i prioriteti 54
6.1.2 Mjere potrebne za ostvarivanje ciljeva smanjivanja ili sprječavanja nastanka otpada 56
6.2 Izobrazno-informativne aktivnosti i akcije prikupljanja otpada 60
7 OPĆE MJERE ZA GOSPODARENJE OTPADOM, OPASNIM OTPADOM I POSEBNIM KATEGORIJAMA OTPADA 61
7.1 Opasni otpad 62
7.2 Posebne kategorije otpada 63
8 MJERE PRIKUPLJANJA MIJEŠANOG KOMUNALNOG OTPADA I BIORAZGRADIVOG KOMUNALNOG OTPADA 71

9 MJERE ODVOJENOG PRIKUPLJANJA OTPADNOG PAPIRA, METALA, STAKLA I PLASTIKE TE KRUPNOG (GLOMAZNOG) KOMUNALNOG OTPADA 72
9.1 Zeleni otoci 73
9.2 Mobilno reciklažno dvorište 75
9.3 Krupni (glomazni) otpad 76
9.4 Odvojeno prikupljanje komunalnog otpada iz javnih i uslužnih djelatnosti 76
10 POPIS PROJEKATA VAŽNIH ZA PROVEDBU ODREDBI PLANA 77
11 ORGANIZACIJSKI ASPEKTI, IZVORI I VISINA FINANCIJSKIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU MJERA GOSPODARENJA OTPADOM 78
12 ROKOVI I NOSITELJI IZVRŠENJA PLANA 81
13 Zaključak 83
14 Prijelazne i završne odredbe 84

1 OPĆI PODACI

1.1 RJEŠENJE MINISTARSTVA

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I ENERGETIKE
10000 Zagreb, Radnička cesta 80
tel: +385 1 3717 111, faks: +385 1 3717 135

Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i
održivo gospodarenje otpadom
Sektor za procjenu utjecaja na okoliš

KLASA: UP/I 351-02/15-08/25
URBROJ: 517-03-1-2-19-4
Zagreb, 15. svibnja 2019.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, na temelju odredbe članka 42. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine", broj 80/13, 153/13, 78/15 i 12/18), a u vezi s člankom 71 Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine", broj 118/18), te u vezi s člankom 130. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine", broj 47/09), rješavajući povodom zahtjeva ovlaštenika ALFA ATEST d.o.o., Poljička cesta 32, Split, radi utvrđivanja promjena u popisu zaposlenika ovlaštenika, donosi:

R J E Š E N J E

I. Ovlašteniku ALFA ATEST d.o.o., Poljička cesta 32, Split, OIB: 03448022583, izdaje se suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša:

1. Izrada izvješća o stanju okoliša,
2. Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš,
3. Izrada projekcija emisija, izvješća o provedbi politike i mjera smanjenja emisija i nacionalnog izvješća o promjeni klime,
4. Izrada izvješća o proračunu (inventaru) emisija stakleničkih plinova i drugih emisija onečišćujućih tvari u okoliš,
5. Izrada i/ili verifikaciju posebnih elaborata, proračuna i projekcija za potrebe sastavnica okoliša,
6. Praćenje stanja okoliša,
7. Obavljanje stručnih poslova za potrebe Registra onečišćavanja okoliša,

II. Ukidaju se rješenja Ministarstva zaštite okoliša i energetike: KLASA: UP/I 351-02/13-08/34, URBROJ: 517-06-2-1-1-13-4 od 9. prosinca 2013., KLASA: UP/I 351-

Stranica 1 od 3

02/15-08/25, URBROJ: 517-06-2-1-2-15-2 od 28.travnja 2015., KLASA: UP/I 351-02/15-08/41, URBROJ: 517-06-2-1-2-15-4 od 27. svibnja 2015. godine, kojim su ovlašteniku ALFA ATEST d.o.o., Poljička cesta 32, Split, dane suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša.

III. Suglasnost iz točke I. ove izreke prestaje važiti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu propisa iz članka 40. stavka 9. Zakona o zaštiti okoliša.

IV. Ovo rješenje upisuje se u očevidnik izdanih suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša koje vodi Ministarstvo zaštite okoliša i energetike.

V. Uz ovo rješenje prileži Popis zaposlenika ovlaštenika i sastavni je dio ovoga rješenja.

O b r a z l o ž e n j e

Ovlaštenik ALFA ATEST d.o.o., Poljička cesta 32, Split, OIB: 03448022583, (u daljnjem tekstu: Ovlaštenik), podnio je zahtjev za izmjenom podataka o zaposlenim stručnjacima navedenim u Rješenjima: KLASA: UP/I 351-02/13-08/34, URBROJ: 517-06-2-1-1-13-4 od 9. prosinca 2013., KLASA: UP/I 351-02/15-08/25, URBROJ: 517-06-2-1-2-15-2 od 28.travnja 2015. i KLASA: UP/I 351-02/15-08/41, URBROJ: 517-06-2-1-2-15-4 od 27. svibnja 2015. godine, koja je izdalo Ministarstvo zaštite okoliša i energetike (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

Ovlaštenik je tražio da se na popis za voditelja stručnih poslova zaposlenika stavi djelatnica: Jana Ivanišević dipl.ing.kem. koja je stekla uvjete za voditelja stručnih poslova zaštite okoliša u gore navedenom Rješenju. Isto tako zatraženo je da se djelatnici i to: Antonija Mijić, mag.chem., Biljana Olujić, mag.biol., Marko Kadić, struč.spec.ing.sec., Radoslav Lončar, dipl.ing.el. i Stanko Elezović, dipl.ing.str. uvrste pod zaposlene stručnjake u popisu zaposlenika. Rade Pehar i Pero Dražić koji više nisu zaposlenici ovlaštenika brišu se s popisa za sve vrste poslova.

U provedenom postupku Ministarstvo je izvršilo uvid u zahtjev za promjenom podataka, podatke i dokumente dostavljene uz zahtjev, a osobito u popis stručnih podloga, diplome i potvrde Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje navedenih stručnjaka, te službenu evidenciju ovog Ministarstva i utvrdilo da su navodi iz zahtjeva utemeljeni za sve novozaposlene stručnjake jer su zadovoljili osnovneuvjete te se mogu uvrstiti među stručnjake na popis zaposlenika. Jana Ivanišević dipl.ing.kem., ima izrađene dokumente (stručne podloge) prema članku 30. stavcima 5. i 6. Pravilnika o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša („Narodne novine“, broj 57/10) tako da može prijeći u voditelja stručnih poslova.

Isto tako Ministarstvo je utvrdilo da se stručni posao izrade posebnih elaborata i izvješća za potrebe ocjene stanja sastavnica okoliša iz Rješenja KLASE: UP/I 351-02/13-08/34, URBROJ: 517-06-2-1-1-13-4 od 9. prosinca 2013. godine, sukladno izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 118/18) više ne nalazi na popisu poslova zaštite okoliša.

Slijedom navedenoga, utvrđeno je kao u točkama od I. do V. izreke ovoga rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Splitu, Put Supavla 1, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Upravna pristojba na zahtjev i ovo rješenje naplaćena je državnim biljezima sukladno Zakonu o upravnim pristojbama („Narodne novine", broj 115/16).

VIŠA STRUČNA SAVJETNICA

Davorka Maljak

REPUBLIKA HRVATSKA – MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I ENERGETIKE – ZAGREB

U prilogu: Popis zaposlenika kao u točki IV. izreke rješenja.

DOSTAVITI:
1. ALFA ATEST d.o.o., Poljička cesta 32, Split, (**R!, s povratnicom!**)
2. Evidencija, ovdje

1.2 TIM ZA IZRADU PLANA

NARUČITELJ:	**OPĆINA JELSA,** Jelsa 404, 21465 Jelsa
IZVRŠITELJ:	ALFA ATEST d.o.o., Split, Poljička cesta 32
RADNI NALOG:	76341-21
PROJEKT:	**PLAN GOSPODARENJA OTPADOM OPĆINE JELSA** za razdoblje 2021. - 2027. god.
IZRADILI:	Anđela Dželalija, dipl. ing. biol. i ekol. mora. Jana Ivanišević, dipl.ing.kem.tehn. Irena Žderić, mag.chem. Denis Radić – Lima, dipl. ing. stroj.
DATUM ZAVRŠETKA IZRADE:	Lipanj, 2021.

DIREKTOR:

Denis Radić – Lima, dipl. ing. stroj.

M.P.

1.3 UVOD

Neodgovarajuće gospodarenje otpadom trenutno je najveći problem zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj. Količina otpada raste, infrastruktura koja bi taj otpad trebala zbrinuti nije dostatna, a sam sustav gospodarenja otpadom ne funkcionira u potpunosti. Takav nepotpuni i neodgovarajući sustav gospodarenja otpadom prvenstveno ima negativan učinak na okoliš, sekundarno na klimatske uvjete i cjelokupan ekosustav, a u krajnjoj liniji i na ljudski život.
Danas je zbrinjavanje otpada i stupanj uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom jedan od kriterija kojim se prosuđuje ne samo civilizacijska nego i gospodarstvena razvijenost nekog područja. Da bi se uspostavio kvalitetan sustav i nadzor nad otpadom od nastanka do mjesta krajnjeg zbrinjavanja neophodno je ustrojiti odgovorna tijela kako na državnoj tako i na lokalnoj razini, donijeti odgovarajuću legislativu te izgraditi predviđene tehničko-tehnološke cjeline za prihvat, obradu i trajno zbrinjavanje neiskoristivih dijelova otpada. Da bi se navedeno implementiralo u praksi potrebno je na temelju zakonskih i podzakonskih akata izraditi Plan gospodarenja otpadom (u daljnjem tekstu Plan), te provoditi u njemu sve predviđene mjere kako bi se navedeni postupci što bolje i efikasnije primijenili uvažavajući specifičnosti područja primjene, dosegnuti stupanj gospodarenja otpadom, ekonomske aspekte kao i gospodarske mogućnosti područja za koje se Plan izrađuje.
Prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17, 14/19 i 98/19) (u daljnjem tekstu: ZOGO), Strategiji gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj (NN 130/05) i Planu gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2017. - 2022. godine (NN 3/17) gradovi i općine su obvezne donijeti svoje Planove gospodarenja otpadom.
Navedeni propisi usklađeni su sa europskim direktivama te su dobar temelj prioritetnog rješavanja problema gospodarenja otpadom na području Republike Hrvatske.
Plan gospodarenja otpadom gradova i općina donosi se za razdoblje od šest godina, a njegove izmjene i dopune po potrebi.
Plan je detaljnije usmjeren na razradu i propisivanje mjera gospodarenja komunalnim otpadom, biorazgradivim otpadom, posebnim kategorijama otpada i opasnim otpadom.
Svaka JLS treba odrediti svoje ciljeve te donijeti mjere za provođenje kako bi se što prije postiglo povećanje postotka reciklaže, obrade i oporabe otpada odnosno smanjenje količina otpada za konačno odlaganje. Planom je potrebno propisati poticajne mjere izbjegavanje stvaranja otpada, mjere razvrstavanja i odvajanja otpada u domaćinstvima, mjere uspostave zelenih otoka i reciklažnih dvorišta, mjere obrade otpada prije njegovog odlaganja, mjere sanacije postojećih lokacija onečišćenih otpadom i dr.
Osnovni principi gospodarenja otpadom temelje se na:

- sprječavanju nastanka otpada
- pripremi za ponovnu uporabu
- recikliranju
- drugim postupcima oporabe, npr. energetska oporaba
- zbrinjavanju otpada
- Općina Jelsa sukladno obavezi prema ZOGO, a u skladu sa Strategijom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05), Zakonom o zaštiti okoliša (NN 80/13, 78/15, 12/18, 118/18), Planom gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2017. – 2022. godine (NN 3/17) te Planom gospodarenja otpadom Splitsko –

dalmatinske županije donosi Plan gospodarenja otpadom Općine Jelsa za razdoblje do 2027. godine - u daljnjem tekstu Plan.

Plan prema ZOGO (čl.21.) obuhvaća:

1. analizu, te ocjenu stanja i potreba u gospodarenju otpadom na području jedinice lokalne samouprave, uključujući ostvarivanje ciljeva
2. podatke o vrstama i količinama proizvedenog otpada, odvojeno sakupljenog otpada, odlaganju komunalnog i biorazgradivog otpada te ostvarivanju ciljeva
3. podatke o postojećim i planiranim građevinama i uređajima za gospodarenje otpadom te statusu sanacije neusklađenih odlagališta i lokacija onečišćenih otpadom
4. podatke o lokacijama odbačenog otpada i njihovom uklanjanju
5. mjere potrebne za ostvarenje ciljeva smanjivanja ili sprječavanja nastanka otpada, uključujući izobrazno-informativne aktivnosti i akcije prikupljanja otpada
6. opće mjere za gospodarenje otpadom, opasnim otpadom i posebnim kategorijama otpada
7. mjere prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada
8. mjere odvojenog prikupljanja otpadnog papira, metala, stakla i plastike te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada
9. popis projekata važnih za provedbu odredbi Plana
10. organizacijske aspekte, izvore i visinu financijskih sredstava za provedbu mjera gospodarenja otpadom
11. rokove i nositelje izvršenja Plana

(Zakon o održivom gospodarenju otpadom NN 94/13, 73/17, 14/19 i 98/19 čl. 21.)

1.4 PREGLED PROPISA KOJI UREĐUJU GOSPODARENJE OTPADOM U RH

- Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, (NN 130/05)
- Plan gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2017. - 2022. godine (NN 3/17)
- Plan gospodarenja otpadom Splitsko - dalmatinske županije
- Zakon o održivom gospodarenju otpadom, (NN 94/13, 73/17, 14/19 i 98/19)
- Pravilnik o katalogu otpada, (NN 90/15)
- Uredba o graničnim prijelazima na području Republike Hrvatske preko kojih je dopušten uvoz otpada u Europsku uniju i izvoz otpada iz Europske unije, (NN 6/14)
- Pravilnik o gospodarenju otpadom, (NN 81/20)
- Pravilnik o načinima i uvjetima odlaganja otpada, kategorijama i uvjetima rada za odlagališta otpada, (NN 114/15, 103/18, 56/19)
- Odluka o redoslijedu i dinamici zatvaranja odlagališta, (NN 3/19, 17/19)
- Pravilnik o ambalaži i otpadnoj ambalaži, (NN 88/15, 78/16, 116/17, 14/20, 144/20)
- Pravilnik o ambalaži i ambalažnom otpadu, (NN 97/05, 115/05, 81/08, 31/09, 156/09, 38/10, 10/11, 81/11, 126/11, 38/13, 86/13) *Napomena: prestao važiti stupanjem na snagu Pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu (NN 88/15) osim odredbi članaka 12., 13., 14., 19.a, 20. st. 3., 20.a i članka 25. stavaka 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. i 10. Pravilnika koje važe do stupanja na snagu Uredbe iz članka 53. stavka 4. Zakona i sklapanja ugovora za obavljanje usluge sakupljanja otpadne ambalaže u sustavu kojim upravlja Fond, te članka 16. stavaka 3., 8., 9., 12., 13. i 14. Pravilnika koji vrijedi do uspostave Registra iz članka 29. Pravilnika o ambalaži i otpadnoj ambalaži (NN 88/15).*
- Uredba o gospodarenju otpadnom ambalažom, (NN 97/15, 7/20, 140/20)
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim tekstilom i otpadnom obućom, (NN 99/15)
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim gumama, (NN 113/16)
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim gumama, (NN 40/06, 31/09, 156/09, 111/11, 86/13) *Napomena: prestao važiti stupanjem na snagu Pravilnika o gospodarenju otpadnim gumama ('Narodne novine', br. 113/16), osim članka 11. stavka 1. i članka 15. stavka 3. i 4. Pravilnika koje su na snazi do stupanja na snagu Uredbe; članka 14.a Pravilnika koji je na snazi do sklapanja ugovora o obavljanju usluge sakupljanja i obrade otpadnih guma u sustavu kojim upravlja Fond; članka 15. stavka 1. i 2. Pravilnika koje su na snazi do sklapanja ugovora o obavljanju usluge sakupljanja otpadnih guma u sustavu kojim upravlja Fond te članka 11. stavka 4. i 5. i članka 12. stavka 1., 2., 3. i 5. Pravilnika koje su na snazi do uspostave Registra*
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim uljima, (NN 124/06, 121/08, 31/09, 156/09, 91/11, 45/12, 86/13, 95/15)
- Uredba o gospodarenju otpadnim baterijama i akumulatorima, (NN 105/15, 57/20)
- Pravilnik o baterijama i akumulatorima i otpadnim baterijama i akumulatorima, (NN 111/15)
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim baterijama i akumulatorima, (NN 133/06, 31/09, 156/09, 45/12, 86/13) *Napomena: Prestao važiti stupanjem na snagu Pravilnika o baterijama i akumulatorima i otpadnim baterijama i akumulatorima (NN 111/15), osim odredbi članka 18. stavka 2. alineje 2. i stavka 3. ovoga Pravilnika koje važe do stupanja na snagu Uredbe iz članka 53. stavka 4. Zakona i sklapanja ugovora za obavljanje*

usluge sakupljanja otpadnih prijenosnih baterija i akumulatora u sustavu kojim upravlja Fond, te članka 15. stavaka 3. i 4., članka 15.a stavaka 3. i 5. i članka 16. stavaka 2. i 3. ovoga Pravilnika koji vrijede do uspostave Registra iz članka 25. toga Pravilnika.

- Uredba o gospodarenju otpadnim vozilima, (NN 112/15)
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim vozilima, (NN 125/15, 90/16, 60/18, 72/18, 81/20)
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim vozilima, (NN 136/06, 31/09, 156/09, 53/12, 86/13, 91/13) *Napomena: prestao važiti stupanjem na snagu Pravilnika o gospodarenju otpadnim vozilima („Narodne novine“, br. 125/15), osim odredbi članka 21. i članka 28. stavaka 1., 2., 3., 4. i 5. te članka 29. stavaka 2. i 3. koje važe do sklapanja ugovora o obavljanju usluge sakupljanja otpadnih vozila u sustavu kojim upravlja Fond i donošenja odluke iz članka 16. stavka 5. Pravilnika o gospodarenju otpadnim vozilima (NN125/15)*
- Pravilnik o registru onečišćavanja okoliša, (NN 87/15)
- Pravilnik o mjerilima, postupku i načinu određivanja iznosa naknade vlasnicima nekretnina i jedinicama lokalne samouprave, (NN 59/06,109/12, 93/16)
- Pravilnik o gospodarenju otpadnom električnom i elektroničkom opremom (NN 42/14, 48/14,107/14, 139/14, 11/19, 7/20)
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim električnim i elektroničkim uređajima i opremom (NN 74/07, 133/08, 31/09, 156/09, 143/12, 86/13) *Napomena: prestao važiti stupanjem na snagu Pravilnika o gospodarenju otpadnom električnom i elektroničkom opremom („Narodne novine“, br. 42/14) osim odredbi članka 4. točke 11., 12., 13. i 14., članka 16., 17., 18., 18.a, 19., 20. i članka 21. stavka 1., 2. i 3., te Dodatka V. koji važe do stupanja na snagu Uredbe iz članka 53. stavka 4. Zakona i sklapanja novih ugovora za obavljanje usluge sakupljanja i obrade EE otpada u sustavu kojim upravlja Fond, sukladno Zakonu.*
- Pravilnik o gospodarenju medicinskim otpadom, (NN 50/15, 56/19)
- Naputak o glomaznom otpadu, (NN 79/15)
- Pravilnik o termičkoj obradi otpada, (NN 75/16)
- Pravilnik o građevnom otpadu i otpadu koji sadrži azbest, (NN 69/16)
- Pravilnik o gospodarenju muljem iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kada se mulj koristi u poljoprivredi, (NN 38/08)
- Pravilnik o gospodarenju otpadom iz proizvodnje titan – dioksida, (NN 117/14)
- Naputak o postupanju s otpadom koji sadrži azbest, (NN 89/08)
- Pravilnik o gospodarenju polikloriranim bifenilima (PCB) i polikloriranim terfenilima (PCT), (NN103/14)
- Pravilnik o nusproizvodima i ukidanju statusa otpada, (NN 117/14)
- Pravilnik o gospodarenju otpadom iz rudarske industrije (NN 22/19)
- Uredba o gospodarenju komunalnim otpadom, (NN 50/17, 84/19, 14/20, 31/21)
- Zakon o provedbi Uredbe (EU) br. 1257/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o recikliranju brodova i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1013/2006 i Direktive 2009/16/EZ, (NN 96/19)

1.5 POJMOVNIK

Pojedini pojmovi, uporabljeni u ovom Planu, imaju slijedeće značenje:

Ambalažni otpad je definiran u kategorijama Kataloga otpada, a predstavlja svaku ambalažu ili ambalažni materijal koji ostane nakon što se proizvod otpakira i odvoji od ambalaže, isključujući proizvodne ostatke.

Biološki razgradivi otpad je otpad koji se može razgraditi biološkim, aerobnim ili anaerobnim postupkom.

Biootpad je biološki razgradiv otpad iz vrtova i parkova, hrana i kuhinjski otpad iz kućanstva, restorana, ugostiteljskih i maloprodajnih objekata i slični otpad iz proizvodnje prehrambenih proizvoda.

Biorazgradivi komunalni otpad je otpad nastao u kućanstvu i otpad koji je po prirodi i sastavu sličan otpadu iz kućanstava, osim proizvodnog otpada i otpada iz poljoprivrede, šumarstva, a koji u svom sastavu sadrži biološki razgradiv otpad.

Centar za gospodarenje otpadom je sklop više međusobno funkcionalno i/ili tehnološki povezanih građevina i uređaja za obradu komunalnog otpada.

Cjelovito gospodarenje otpadom izraz potječe iz SAD-a, a odnosi se na komplementarnu (dopunsku promjenu) različitih postupaka gospodarenja otpadom radi sigurnog i djelotvornog upravljanja tokom krutog komunalnog otpada, uz najmanje štetnih utjecaja na ljudsko zdravlje i okoliš. Sustav cjelovitoga gospodarenja otpadom sadrži neke ili sve od navedenih komponenti: smanjenje količine otpada na izvoru (uključivši višekratnu uporabu proizvoda), recikliranje materijala (i kompostiranje), spaljivanje otpada (uz korištenje otpadne energije) i odlaganje otpada.

Gospodarenje otpadom su djelatnosti sakupljanja, prijevoza, oporabe i zbrinjavanja i druge obrade otpada, uključujući nadzor nad tim postupcima te nadzor i mjere koje se provede na lokacijama nakon zbrinjavanja otpada, te radnje koje poduzimaju trgovac otpadom ili posrednik.

Građevina za gospodarenje otpadom je građevina za sakupljanje otpada (skladište otpada, pretovarna stanica i reciklažno dvorište), građevina za obradu otpada i centar za gospodarenje otpadom. Ne smatra se građevinom za gospodarenje otpadom građevina druge namjene u kojoj se obavlja djelatnost oporabe otpada.

Inertni otpad je otpad koji ne podliježe značajnim fizikalnim kemijskim i/ili biološkim promjenama.

Integralni koncept gospodarenja otpadom sadrži osnovna načela izbjegavanja nastanka otpada, vrednovanja otpada čiji se nastanak nije mogao izbjeći (materijalna, biološka i energetska reciklaža) te odlaganja otpada koji se ne može drugačije iskoristiti.

Izdvajanje je podjela otpada u grupe sličnih materijala kao npr. papir, staklo, plastika, metali, biorazgradivi otpad. Također to je i sortiranje unutar iste grupe otpada (bijelo i tamno staklo, različite vrste plastike). Obavlja se ručno i strojno.

Kakvoća okoliša je stanje okoliša i/ili sastavnica okoliša, koje je posljedica djelovanja prirodnih pojava i/ili ljudskog djelovanja, izraženo morfološkim, fizikalnim, kemijskim, biološkim, estetskim i drugim pokazateljima.

Komunalni otpad je otpad nastao u kućanstvu i otpad koji je po prirodi i sastavu sličan otpadu iz kućanstva, osim proizvodnog otpada i otpada iz poljoprivrede i šumarstva.

Krupni (glomazni) komunalni otpad je predmet ili tvar koju je zbog zapremine i/ili mase neprikladno prikupljati u sklopu usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i određen je naputkom iz članka 29. stavka 11. Zakona.

Miješani komunalni otpad je otpad iz kućanstva i otpad iz trgovina, industrije i iz ustanova koji je po svojstvima i sastavu sličan otpadu iz kućanstva, iz kojeg posebnim postupkom nisu izdvojeni pojedini materijali (kao što je papir, staklo i dr.) te je u Katalogu otpada označen kao 20 03 01.

Mobilno reciklažno dvorište – mobilna jedinica je pokretna tehnička jedinica koja nije građevina ili dio građevine, a koja služi odvojenom prikupljanju propisanih vrsta otpada.

Neopasni otpad je otpad koji ne posjeduje niti jedno od opasnih svojstava iz Priloga Uredbe Komisije (EU) br. 1357/2014 od 18. prosinca 2014. o zamjeni Priloga III. Direktivi 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o otpadu i stavljaju izvan snage određenih direktiva (SL L 365, 19. 12. 2014.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 1357/2014) i Priloga Uredbe Vijeća (EU) 2017/997 od 8. lipnja 2017. o izmjeni Priloga III. Direktivi 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu opasnog svojstva HP 14 »ekotoksično« (SL L 150, 14. 6. 2017.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 2017/997).

Neusklađeno odlagalište je odlagalište koje ne ispunjava uvjete propisane pravilnikom iz članka 104. ZOGO.

Obrada otpada su postupci oporabe ili zbrinjavanja i postupci pripreme prije oporabe ili zbrinjavanja.

Obrađivač otpada je pravna ili fizička osoba čija je uloga da pribavi propisane dozvole za obavljanje djelatnosti, obrađuje otpad koristeći najbolje dostupne tehnologije, prijavljuje vrste i količine otpada koje su reciklirali, zbrinuli (obradili ili odložili) nadležnom tijelu, gospodari pojedinim vrstama otpada na propisani način te naplaćuje zbrinjavanje prema količini otpada.

Odlagalište otpada je građevina namijenjena odlaganju otpada na površinu ili pod zemlju (podzemno odlagalište), uključujući:

- interno odlagalište otpada na kojem proizvođač odlaže svoj otpad na samom mjestu proizvodnje
- odlagalište otpada ili njegov dio koji se može koristiti za privremeno skladištenje otpada (npr. za razdoblje duže od jedne godine)
- iskorištene površinske kopove ili njihove dijelove nastale rudarskom eksploatacijom i/ili istraživanjem pogodne za odlaganje otpada

Odvojeno sakupljanje je sakupljanje otpada na način da se otpad odvaja prema njegovoj vrsti i svojstvima kako bi se olakšala obrada i sačuvala vrijedna svojstva otpada.

Okoliš je prirodno i svako drugo okruženje organizama i njihovih zajednica uključivo i čovjeka, koje omogućuje njihovo postojanje i njihov daljnji razvoj: zrak, vode, tlo, zemljina kamena kora, energija te materijalna dobra i kulturna baština kao dio okruženja kojeg je stvorio čovjek; svi u svojoj raznolikosti i ukupnosti uzajamnog djelovanja.

Onečišćavanje okoliša je promjena stanja okoliša uslijed nedozvoljene emisije i/ili drugog štetnog djelovanja, ili izostanka potrebnog djelovanja, ili utjecaja zahvata koji može promijeniti kakvoću okoliša.

Onečišćivač je svaka fizička i pravna osoba, koja posrednim ili neposrednim djelovanjem, ili propuštanjem djelovanja uzrokuje onečišćivanje okoliša.

Opasni otpad je otpad koji posjeduje jedno ili više opasnih svojstava iz Priloga Uredbe (EU) br. 1357/2014 i Priloga Uredbe (EU) br. 2017/997.

Oporaba otpada je svaki postupak čiji je glavni rezultat uporaba otpada u korisne svrhe kada otpad zamjenjuje druge materijale koje bi inače trebalo uporabiti za tu svrhu ili otpad koji se priprema kako bi ispunio tu svrhu, u tvornici ili u širem gospodarskom smislu. U Dodatku II. ZOGO sadržan je popis postupaka oporabe koji ne isključuje druge moguće postupke oporabe, a to su:

- *R1 - Korištenje otpada uglavnom kao goriva ili drugog načina dobivanja energije,*
- *R2 – Obnavljanje/regeneracija otpadnog otapala,*
- *R3 – Recikliranje/obnavljanje organskih tvari koje se ne koriste kao otapala (uključujući kompostiranje i druge procese biološke prerade),*
- *R4 - Recikliranje/obnavljanje metala i metalnih spojeva,*
- *R5 - Recikliranje/obnavljanje drugih anorganskih materijala,*
- *R6 - Regeneracija otpadnih kiselina i lužina,*
- *R7 - Oporaba otpadnih sastojaka koji se koriste za smanjivanje onečišćenja,*
- *R8 - Oporaba otpadnih sastojaka iz katalizatora,*
- *R9 - Ponovna prerada otpadnih ulja ili drugi načini ponovne uporabe ulja,*
- *R10 – Tretiranje tla otpadom u svrhu poljoprivrednog ili ekološkog poboljšanja,*
- *R11 - Upotreba otpada nastalog bilo kojim postupkom navedenim pod R1-R10,*
- *R12 - Razmjena otpada radi primjene bilo kojeg od postupaka oporabe navedenim pod R1-R11,*
- *R13 - Skladištenje otpada prije bilo kojeg od postupaka oporabe navedenim pod R1-R-12 (osim privremenog skladištenja otpada na mjestu nastanka prije sakupljanja),*
- *I drugi postupci propisani posebnim propisom.*

Otpad je svaka tvar ili predmet koje posjednik odbacuje, namjerava ili mora odbaciti.

Podzemno odlagalište je duboko zalegnuta, izolirana, hidrodinamski cjelovita geološka zamka sedimenata koja je raskrivena dubokom bušotinom kroz koju se otpad odlaže utiskivanjem. Podzemno odlagališta može biti i postrojenje za trajno skladištenje otpada u dubokim geološkim slojevima, kao što su to rudnici soli ili kalija.

Ponovna uporaba je svaki postupak kojim se omogućava ponovno korištenje proizvoda ili dijelova proizvoda, koji nisu otpad, u istu svrhu za koju su izvorno načinjeni.

Posebnom kategorijom otpada smatra se: biootpad, otpadni tekstil i obuća, otpadna ambalaža, otpadne gume, otpadna ulja, otpadne baterije i akumulatori, otpadna vozila, otpad koji sadrži azbest, medicinski otpad, otpadni električni i elektronički uređaji i oprema, otpadni brodovi, morski otpad, građevni otpad, otpadni mulj iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, otpad iz proizvodnje titan dioksida, otpadni poliklorirani bifenili i poliklorirani terfenili.

Posebno sakupljene frakcije otpada je posebno prikupljene homogene frakcije otpada iz kućanstava ili sličnog otpada, a prikupljaju ga javna poduzeća, neprofitne organizacije ili privatne tvrtke iz područja organiziranog prikupljanja otpada (prema čl. 2 (b) Uredbe EU o statistici otpada br. 2150/2002).

Posjednik otpada je proizvođač otpada ili pravna ili fizička osoba koja je u posjedu otpada.

Postupci gospodarenja otpadom su: sakupljanje otpada, interventno sakupljanje otpada, priprema za ponovnu uporabu, priprema prije oporabe i zbrinjavanja, postupci oporabe i

zbrinjavanja, trgovanje otpadom, posredovanje u gospodarenju otpadom, prijevoz otpada, energetska oporaba određenog otpada, sakupljanje otpada u reciklažno dvorište i privremeno skladištenje vlastitog proizvodnog otpada.

Praćenje stanja okoliša (monitoring) je niz aktivnosti koje uključuju uzorkovanje, ispitivanje i sustavno mjerenje emisija, imisija, praćenje prirodnih i drugih pojava u okolišu u svrhu zaštite okoliša.

Pretovarna stanica (transfer stanica) je građevina za skladištenje, pripremu i pretovar otpada namijenjenog prijevozu prema mjestu njegove oporabe ili zbrinjavanja.

Primarni spremnik je posuda, kanta, kanistar, kontejner, bačva, kutija, vreća, spremnik koji je dio građevine (boks) i drugi odgovarajući spremnik koji sprečava rasipanje, razlijevanje i/ili ispuštanje otpada u okoliš.

Problematični otpad sukladno Pravilniku o gospodarenju otpadom (NN 81/20), Dodatak III. obuhvaća slijedeće vrste otpada:

15 01 10 ambalaža koja sadrži ostatke opasnih tvari ili je onečišćena opasnim tvarima*

15 01 11 metalna ambalaža koja sadrži opasne krute porozne materijale (npr. azbest), uključujući prazne spremnike pod tlakom*

16 05 04 plinovi u posudama pod tlakom (uključujući halone) koji sadrže opasne tvari*

20 01 13 otapala*

20 01 14 kiseline*

20 01 15 lužine*

20 01 17 fotografske kemikalije*

20 01 19 pesticidi*

20 01 21 fluorescentne cijevi i ostali otpad koji sadrži živu*

20 01 23 odbačena oprema koja sadrži klorofluorougljike*

20 01 26 ulja i masti koji nisu navedeni pod 20 01 25*

20 01 27 boje, tiskarske boje, ljepila i smole, koje sadrže opasne tvari*

20 01 29 deterdženti koji sadrže opasne tvari*

20 01 31 citotoksici i citostatici*

20 01 33 baterije i akumulatori obuhvaćeni pod 16 06 01, 16 06 02 ili 16 06 03 i nesortirane baterije i akumulatori koji sadrže te baterije*

20 01 35 odbačena električna i elektronička oprema koja nije navedena pod 20 01 21 i 20 01 23, koja sadrži opasne komponente*

20 01 37 drvo koje sadrži opasne tvari*

Proizvodni otpad je otpad koji nastaje u proizvodnom procesu u industriji, obrtu i drugim procesima, osim ostataka iz proizvodnog procesa koji se koriste u proizvodnom procesu istog proizvođača.

Proizvođač otpada je pravna ili fizička osoba – obrtnik ili fizička osoba koja razvija, proizvodi, prerađuje, obrađuje, prodaje, unosi ili uvozi, odnosno stavlja na tržište proizvode i/ili uređaje i/ili opremu.

Reciklažno dvorište je nadzirani ograđeni prostor namijenjen odvojenom prikupljanju i i privremenom skladištenju manjih količina posebnih vrsta otpada.

Reciklažno dvorište za građevinski otpad je građevina namijenjena razvrstavanju, mehaničkoj obradi i privremenom skladištenju građevnog otpada. Reciklažno dvorište za građevni otpad ne smatra se reciklažnim dvorištem iz točke 49. stavka 1. članka 4. ZOGO.

Recikliranje je svaki postupak oporabe, uključujući ponovnu preradu organskog materijala, kojim se otpadni materijali prerađuju u proizvode, materijale ili tvari za izvornu ili drugu svrhu osim uporabe otpada u energetske svrhe, odnosno prerade u materijal koji se koristi kao gorivo ili materijal za zatrpavanje.

Registar onečišćavanja okoliša je skup podataka o izvorima, vrsti, količini, načinu i mjestu ispuštanja, prijenosa i odlaganja onečišćujućih tvari i otpada u okoliš.

Sakupljač otpada je pravna ili fizička osoba koja sakuplja, razvrstava ili prevozi otpad.

Sanacija je skup propisanih mjera i/ili aktivnosti kojima se uspostavlja ili nadomješta stanje okoliša koje je bilo prije nastanka štete, odnosno onečišćenja okoliša.

Sekundarni spremnik je spremnik, prihvatni bazen ili sabirna posuda odgovarajućeg volumena i konstrukcije koji sprječava istjecanje tekućeg otpada iz primarnog spremnika u okoliš.

Skladište je građevina ili dio građevine u kojoj se obavlja tehnološki proces skladištenja otpada za potrebe obavljanja djelatnosti sakupljanja, oporabe, zbrinjavanja ili druge obrade otpada te prostor u sklopu reciklažnog dvorišta i poslovnog prostora proizvođača i/ili posjednika otpada.

Skupljanje otpada je prikupljanje otpada, uključujući prethodno razvrstavanje otpada i skladištenje otpada u svrhu prijevoza na obradu.

Skladištenje otpada je privremeni smještaj otpada u skladištu najduže do godinu dana.

Sprječavanje nastanka otpada su mjere poduzete prije nego li je tvar, materijal ili proizvod postao otpad, a kojima se smanjuju:

- količine otpada uključujući ponovnu uporabu proizvoda ili produženje životnog vijeka proizvoda,
- štetan učinak otpada na okoliš i zdravlje ljudi ili
- sadržaj štetnih tvari u materijalima i proizvodima.

Šteta u okolišu je svaka šteta nanesena:

- zaštićenim biljnim i/ili životinjskim vrstama i njihovim staništima te krajobraznim strukturama prema posebnom propisu, a koja ima bitan nepovoljan utjecaj na postizanje ili održavanje povoljnog stanja vrste ili stanišnog tipa i kakvoće krajobraza. Bitnost nepovoljnog utjecaja procjenjuje se u odnosu na izvorno stanje, uzimajući u obzir mjerila propisana posebnim propisima,
- vodama, a koja ima bitan negativan utjecaj na stanje voda: ekološko, kemijsko i/ili količinsko, u skladu s posebnim propisima,
- moru, a koja ima bitan negativan utjecaj na očuvanje i postizanje dobrog ekološkog stanja mora sukladno posebnim propisima,
- tlu, čije onečišćenje odnosno oštećenje je dovelo do rizika za njegove ekološke funkcije i zdravlje ljudi, u skladu s posebnim propisima,zemljinoj kamenoj kori čije onečišćenje

odnosno oštećenje je dovelo do rizika za njene ekološke funkcije i zdravlje ljudi, u skladu s posebnim propisima.

Štetna tvar je tvar štetna za ljudsko zdravlje ili okoliš, s dokazanim akutnim i kroničnim toksičnim učincima, vrlo nadražujuća, kancerogena, mutagena, nagrizajuća, zapaljiva i eksplozivna tvar, ili tvar koja u određenoj dozi i/ili koncentraciji ima takva svojstva.

Termička obrada otpada su postupci spaljivanja, suspaljivanja i drugi postupci obrade otpada kojima se promjenom temperature otpada postiže promjena strukture i svojstva otpada.

Tokovi otpada su ukupni tokovi otpada iz kućanstava, tvrtki, institucija i/ili proizvodnih postrojenja koji se reciklira, termički obrađuje i/ili zbrinjava.

Zahvat u okolišu je privremeno ili trajno djelovanje čovjeka koje bi moglo utjecati na okoliš, za koje je potrebno ishoditi odgovarajuće odobrenje za realizaciju.

Zbrinjavanje otpada je svaki postupak koji nije oporaba otpada, uključujući slučaj kad postupak kao sekundarnu posljedicu ima obnovu tvari ili energije. U Dodatku I. ZOGO sadržan je popis postupaka zbrinjavanja koji ne isključuje druge moguće postupke zbrinjavanja otpada, a to su:

- *D 1 - Odlaganje otpada u ili na tlo (npr. odlagalište, itd.),*
- *D 2 - Obrada otpada na ili u tlu (npr. biološka razgradnja tekućina ili muljevitog otpada u tlu itd.),*
- *D 3 - Duboko utiskivanje otpada (npr utiskivanje otpada crpkama u bušotine, iscrpljena ležišta soli, prirodne šupljine itd.),*
- *D 4 - Odlaganje otpada u površinske bazene (npr. odlaganje tekućeg ili muljevitog otpada u jame, bazene, lagune itd.),*
- *D 5 - Odlaganje otpada na posebno pripremljeno odlagalište (odlaganje u povezane komore koje su zatvorene i izolirane jedna od druge i od okoliša itd.),*
- *D 6 - Ispuštanje otpada u kopnene vode isključujući mora/oceane,*
- *D 7 - Ispuštanje otpada u mora/oceane uključujući i ukapanje u morsko dno,*
- *D 8 - Biološka obrada koja nije specificirana drugdje u ovim postupcima, a koja za posljedicu ima konačne sastojke i mješavine koje se zbrinjavaju bilo kojim postupkom navedenim pod D 1 - D 12,*
- *D 9 - Fizikalno-kemijska obrada otpada koja nije specificirana drugdje u ovim postupcima, a koja za posljedicu ima konačne sastojke i mješavine koje se zbrinjavaju bilo kojim postupkom navedenim pod D 1 – D 12 (npr. Isparavanje, sušenje, kalciniranje itd.),*
- *D 10 - Spaljivanje otpada na kopnu,*
- *D 11 - Spaljivanje otpada na moru (Ovaj je postupak zabranjen zakonodavstvom EU-a i međunarodnim konvencijama),*
- *D 12 - Trajno skladištenje otpada (npr. Smještaj spremnika u rudnike itd.),*
- *D 13 - Spajanje ili miješanje otpada prije podvrgavanja bilo kojem postupaku navedenim pod D 1 – D 12 (ako nijedna druga oznaka D nije odgovarajuća, ova može obuhvatiti prethodne postupke prije odlaganja uključujući prethodnu preradu, primjerice, između ostalog, sortiranje, drobljenje, sabijanje, peletiranje, sušenje, usitnjavanje, kondicioniranje ili odvajanje prije podvrgavanja bilo kojem od postupaka navedenim pod D 1 – D 12),*

- *D 14 - Ponovno pakiranje otpada prije podvrgavanja bilo kojem od postupaka navedenim pod D 1 – D 13 i*
- *D 15 - Skladištenje otpada prije primjene bilo kojeg od postupaka zbrinjavanja navedenim pod D 1 – D 14 (osim privremenog skladištenja otpada na mjestu nastanka, prije sakupljanja)*
- *i drugi postupci propisani posebnim propisom.*

Zeleni (reciklažni) otoci su skupine raznovrsnih posuda u kojima se odvojeno sakupljaju reciklirajući materijali (papir, staklo, plastika, metali, biorazgradivi otpad).

Nadležno upravno tijelo je tijelo županije, Grada Zagreba, odnosno velikog grada, koje, prema nadležnostima uređenim ZOGO, obavlja poslove u području zaštite okoliša.

1.6 KRATICE KORIŠTENE U PLANU GOSPODARENJA OTPADOM

CGO	Centar za gospodarenje otpadom

ŽCGO	Županijski centar za gospodarenje otpadom
DZS	Državni zavod za statistiku
EE	Električni i elektronički uređaji i oprema
EU	Europska Unija (European Union)
JLS	Jedinica lokalne samouprave
KO	Komunalni otpad
MKO	Miješani komunalni otpad
PET	Poli(etilen-tereftalat)
PGO	Plan gospodarenja otpadom
RH	Republika Hrvatska
ZOGO	Zakon o održivom gospodarenju otpadom
MINGOR	Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Republike Hrvatske
FZOEU	Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost

2 ANALIZA, TE OCJENA STANJA I POTREBA U GOSPODARENJU OTPADOM, UKLJUČUJUĆI OSTVARIVANJE CILJEVA

2.1 OSNOVNI PODACI O OPĆINI JELSA

2.1.1 POLOŽAJ

Područje Općine Jelsa se nalazi na otoku Hvaru te samim time pripada otočnom dijelu Splitsko-dalmatinske županije.

Općina Jelsa na zapadu od granice s gradovima Hvarom i Starim Gradom, te na istoku s Općinom Sućuraj. Zapadna granica Općine Jelsa prema gradu Starom Gradu na sjeveru počinje u najsjevernijem kraku uvale Basina, te se uz zapadne granice naselja Vrboska preko Starigradskog polja, penje do naselja Svirče. Granica se penje na otočnu visoravan, gdje je u blizini lokaliteta crkvice Gospe od zdravlja tromeđa granica Općine Jelsa, Grada Starog Grada i Grada Hvara. Od tromeđe općinska granica prema Gradu Hvaru ide po otočnom hrptu te razdvaja naselja Sv. Nedjelja i Svirče, te prolazi južno od vrha Sv. Nikola koji se nalazi na teritoriju Općine Jelsa. S otočnog hrbta granica se spušta prema jugu u visini rta Česminov Bad te razdvaja naselja Ivan Dolac i Sveta Nedjelja.

Istočna granica Općine Jelsa prema Općini Sućuraj razdvaja naselja Gdinj i Bogomolje, a na sjeveru počinje u uvali Tvrdna pazuha, odakle se penje prema otočnoj visoravni sa koje se spušta do uvale Smrska.
Površina Općine Jelsa iznosi 110,40 km^2.

Slika 1. Otok Hvar s naseljima Općine Jelsa

Slika 2. Administrativno – teritorijalni ustroj Općine Jelsa

2.1.2 STANOVNIŠTVO

Prema podacima popisa stanovništva iz 2011. godine u Općini Jelsa, koja se prostire na 110,40 km^2 ili 2,44 % površine Splitsko-dalmatinske županije, živi 3.582 stanovnika, odnosno 0,79 % stanovništva Splitsko-dalmatinske županije.
Statistička naselja u obuhvatu Općine Jelsa prema popisu stanovništva – DZS iz 2011. godine su: Gdinj, Zastražišće, Poljica, Humac, Gromin Dolac, Ivan Dolac, Zavala, Jelsa, Pitve, Svirče, Vrboska, Vrisnik.

Tablica 1. Gustoća naseljenosti po jedinici površine

Općina	Površina u km^2	Broj stanovnika (2011.)	Gustoća naseljenosti st/km^2 (2011.)	Broj naselja	Sjedište
Jelsa	110,4	3.582	32,44	12	Jelsa

IZVOR: Popis stanovništva RH 2011. godine

Tablica 2. Gustoća naseljenosti stanovništva Općine Jelsa po naseljima

Naselje	Broj stanovnika	Površina (km^2)	Gustoća naseljenosti (stan./km^2)
Gdinj	133	28,46	4,67
Gromin Dolac	3	3,16	0,94
Humac	-	7,40	-
Ivan Dolac	39	3,41	11,43
Jelsa	1.801	16,13	111,65
Pitve	69	15,08	4,57
Poljica	59	7,48	7,88

Naselje	Broj stanovnika	Površina (km^2)	Gustoća naseljenosti (stan./km^2)
Svirče	407	8,84	46,04
Vrboska	548	7,45	73,55
Vrisnik	190	5,74	33,10
Zastražišće	177	8,25	21,45
Zavala	156	29,19	5,34

Tablica 3. Stambene jedinice prema broju kućanstava i članova kućanstava

Ukupno stambene jedinice			Nastanjeni stanovi			Ostale stambene jedinice			Kolektivni stanovi		
broj stambenih jedinica	broj kućanstava	broj članova kućanstava	ukupan broj	broj kućanstava	broj članova kućanstava	ukupan broj	broj kućanstava	broj članova kućanstava	ukupan broj	broj institucionalnih i privatnih kućanstava	broj članova kućanstava
1.358	1.368	3.581	1.358	1.368	3.581	-	-	-	-	-	-

IZVOR: Popis stanovništva RH 2011. godine

2.1.3 GOSPODARSKE DJELATNOSTI

Područje Općine Jelsa ima obilježja ruralne sredine koja je vezana uz šumu, blago i zemlju. Stanovništvo se bavi uzgojem poljoprivrednih kultura (vinogradarstvo, maslinarstvo i voćarstvo).
Popis pravnih osoba na području Općine Jelsa dan je u sljedećoj tablici.

Tablica 4. Popis poslovnih subjekata na području Općine Jelsa

Poslovni subjekti smješteni u općinskom sjedištu (hoteli, kampovi, restorani, konobe, ugostiteljski objekti)			
Naziv subjekta	**Naselje**	**Period rada**	**Broj kontejnera/kanti za smeće**
Hoteli	Jelsa	01.04. – 20.10.	Kontejneri od 1100 l: 10
Hoteli	Vrboska	01.04. – 20.10.	Kontejneri od 1100 l: 4
Kampovi	Jelsa i Vrboska	01.04. – 30.09.	Kontejneri od 1100 l: 10
Restorani i konobe	Jelsa i okolna naselja	01.04. – 30.09.	Kante od 120 l

Turistička djelatnost je aktivna kroz ljetne mjesece.

Tablica 5. Popis subjekata u industrijskoj zoni

Industrijska zona			
Naziv subjekta	**Naselje**	**Period rada**	**Broj kontejnera/kanti za smeće**
Gojdanja	Jelsa (Ina - Plodine)	12 mjeseci	Kontejneri od 1100 l: 8
Vrisna	Jelsa (Tommy - DVD)	12 mjeseci	Još je u fazi izgradnje pa nemaju kontejnera

2.2 ANALIZA STANJA GOSPODARENJA OTPADOM NA PODRUČJU OPĆINE JELSA

Kako bi se mogli odrediti ciljevi Plana, potrebno je napraviti pregled postojećeg stanja. On služi kao polazište te identificira potrebu za daljnjim razvojem sustava. Nadalje, pregled postojećeg stanja nužan je za daljnju procjenu postignuća u usporedbi s definiranim ciljevima.
Sustav organiziranog načina prikupljanja, odvoza i odlaganja otpada uspostavljen je na cjelokupnom području Općine Jelsa.
Javna usluga provodi se u svih 10 naselja u Općini Jelsa, dok se u 2 naselja bez stalnih stanovnika provodi na način da su povremenim stanovnicima na raspolaganju kontejneri postavljeni uz glavnu prometnicu.

2.2.1 SAKUPLJANJE OTPADA

Tvrtka Jelkom d.o.o. je u 100 %-tnom vlasništvu Općine Jelsa te vrši organizirano sakupljanje, odvoz i odlaganje otpada na području Općine Jelsa.
Radnici tvrtke Jelkom d.o.o. po nalogu odlaze vozilima na lokaciju na kojoj će se sakupiti otpad. Na lokaciji prikupljanja otpada radnici vrše vizualni pregled otpada te vrše utovar otpada u vozilo. Također vrše provjeru utovarenog otpada kako ne bi došlo do ispadanja / prosipanja u samom transportu.
JELKOM d.o.o. Vrboska, kao davatelj javne usluge, uspostavio je sustav elektronske evidencije pražnjenja posuda (SEEP), nabavio jedan dio posuda za prikupljanje na kućnom pragu te nabavio potrebnu opremu (čitače, čipove…).

Sakupljanje komunalnog otpada na kućnom pragu

Sakupljanje otpada na kućnom pragu se provodi u naseljima Vrboska i Svirče putem spremnika za miješani komunalni otpad (do sada podijeljeno oko 800 kanti) te odvojeno prikupljanje papira i kartona, stakla te plastike putem tipiziranih vrećica.

Sakupljanje komunalnog otpada na javnoj površini

Sakupljanje miješanog komunalnog otpada na javnoj površini obavlja se u kontejnerima zapremnine 1100 litara. Ukupno su raspoređena 134 kontejnera od 1100 l.

Tablica 6. Broj kontejnera za miješani komunalni otpad po naseljima

Redni broj	Naselje	Broj kontejnera za miješani komunalni otpad (1100 l)
1.	Jelsa	60
2.	Vrboska	0
3.	Pitve	6
4.	Vrisnik	8
5	Svirče	0
6	Zavala	12
7	Ivan Dolac	9
8	Poljica	4
9	Zastražišće	16
10	Pokrvenik/ Zarača	4
11	Gdinj	15
Ukupno:		**134**

Na području općine ne vrši se odvojeno prikupljanje otpada na javnoj površini putem zelenih otoka. Podjelu čeka 37 kontejnera za papir, staklo i plastiku, a nabava dodatnih kontejnera će se vršiti po potrebi.
Općina Jelsa je osigurala financijska sredstva za mobilno reciklažno dvorište za odvojeno prikupljanje otpada na javnoj površini, ali isto nije u funkciji.
U mobilnom reciklažnom dvorištu privremeno se može skladišti otpad koji su građani odvojili u kućanstvu. U njemu se ne obavlja obrada sakupljenog otpada već se vrše češća pražnjenja i odvoz razvrstanih vrsta otpada kojeg u konačnici ovlaštene tvrtke oporabljuju. U mobilno reciklažno dvorište može se odlagati papir i karton, ambalaža od plastike, ambalaža od metala i stakla, ostala plastika, tekstil, baterije i akumulatori, lijekovi, boje, tinta, drvo koje sadrži opasne tvari, otpadna ulja (jestiva i motorna), metalna ambalaža pod tlakom, ambalaža od opasnih tvari, električni i elektronički otpad, fluorescentne i štedne žarulje, pesticidi, kiseline i lužine, fotografske kemikalije i deterdženti.
Reciklažno dvorište „Rake“ se nalazi na području Općine Jelsa. Reciklažno dvorište ima uporabnu dozvolu te još nije u funkciji.

2.2.2 PRIJEVOZ OTPADA

Odvoz otpada vrši komunalna tvrtka Jelkom d.o.o. pomoću specijaliziranih vozila koja su opremljena s opremom koja onemogućava rasipanje, prolijevanje, odnosno ispuštanje otpada te širenje prašine i neugodnih mirisa.
Miješani komunalni otpad se sakuplja na sljedeći način:
- od 01.01. – 15.06. i od 15.09. – 31.12. – 6 puta tjedno
- od 15.06. – 15.09. – 7 puta tjedno

Odvoz s kućnog praga za mjesta na kojima su podijeljene kante odvozi se 2 do 3 puta tjedno.
Otpad se odvozi na odlagalište „Mala Prapatna“ koje se nalazi na području Općine Jelsa.

Sukladno odredbama članka 28. Odluke o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada (Sl. glasnik Općine Jelsa 1/18) korisnik javne usluge ima pravo na odvoz glomaznog otpada do maksimalno 2 m³ godišnje. Korisnik javne usluge može predati i veće količine glomaznog otpada od maksimalno dopuštenih u sklopu javne usluge, ali uz dodatno plaćanje sukladno odredbama čl. 6. st. 4. Odluke i cjeniku Davatelja javne usluge
Jelkom d.o.o. Vrboska omogućuje svojim korisnicima i besplatan odvoz glomaznog otpada jednom godišnje do 2 m^3.

Tablica 7. Popis vozila za odvoz otpada

Naziv i adresa komunalne tvrtke	Broj zaposlenih terenaca	Broj vozila i vrsta
Jelkom d.o.o., Vrboska 404, 21463 Vrboska	25	4 „smećara“ 1 „grajfer“ za glomazni otpad

** Izvor: Jelkom d.o.o.*

2.2.3 ZBRINJAVANJE OTPADA

Sakupljeni otpad odlaže se na službeno odlagalište neopasnog otpada „Mala Prapatna“ površine 45 000 m^2, udaljenom 8 km od Jelse. Odlagalište se nalazi 200 m od glavne prometnice državne ceste D 116 Jelsa-Sućuraj. Do odlagališta vodi makadamska cesta širine oko 4 m, koja je dijelom asfaltirana. Kapacitet odlagališta je cca 3.000 t/god. JELKOM d.o.o. Vrboska je upravitelj odlagališta.

Tablica 8. Službeno odlagalište Mala Prapatna (Prapatno)

Prekrivanje (dnevno)	Potpuna ograda	Sustav odvodnje procjednih voda	Sustav otplinjavanja	Iskorištavanje plina u energetske svrhe	Kontrola količine odlaganja - vaga	Status operativnosti	Status sanacije
Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Aktivno	postupci sanacije u tijeku

Izvor: Dinamika zatvaranja odlagališta neopasnog otpada na području Republike Hrvatske (prosinac 2018. godine)

Tablica 9. Prikaz dinamike rada i zatvaranja odlagališta u Splitsko dalmatinskoj županiji

Odlagališta koja se zatvaraju do kraja 2018.	Odlagališta koja nastavljaju s radom do popunjavanja kapaciteta	Preostali kapacitet odlagališta (m^3)	Odlagališta koja nastavljaju s radom do otvaranja CGO-a	Preostali kapacitet odlagališta (m^3)
	Vučje brdo, Grad Trogir	60.000,00	Karepovac, Split	793.000,00
Dolci, Grad Stari Grad	Stanišće, Grad Hvar	32.037,65		

Odlagališta koja se zatvaraju do kraja 2018.	Odlagališta koja nastavljaju s radom do popunjavanja kapaciteta	Preostali kapacitet odlagališta (m^3)	Odlagališta koja nastavljaju s radom do otvaranja CGO-a	Preostali kapacitet odlagališta (m^3)
Prapatna, Općina Sućuraj	Prapatna, Općina Jelsa	32.500,00		
Šćeće, Grad Komiža	Welington, Grad Vis	30.000,00		
Košer, Općina Pučišća	Kupinovica, Grad Supetar	78.000,00		
Ajdanovac, Grad Vrgorac	Kozjačić, Grad Imotski	32.430,00		
/	Mojanka, Grad Sinj	126.150,00		
/	Poljanak, Grad Vrlika	4.130,56		
/	Borovik, Općina Šolta	30.000,00		

Izvor: Dinamika zatvaranja odlagališta neopasnog otpada na području Republike Hrvatske (prosinac 2018. godine)

2.3 OCJENA STANJA I POTREBA U GOSPODARENJU OTPADOM NA PODRUČJU OPĆINE JELSA

Na području Općine Jelsa zatečeno je slijedeće stanje u gospodarenju otpadom:

- ne provode se mjere u sprječavanju nastanka otpada na mjestu nastanka na zadovoljavajućoj razini
- sustav organiziranog načina prikupljanja komunalnog otpada na javnoj površini, odvoza i odlaganja otpada uspostavljen je na cjelokupnom području općine
- naplata sakupljanja otpada se provodi po kućanstvu na način da se ukupni volumen smeća, koji se prikupi na razini jedne godine, podijeli po kućanstvima s obzirom na kvadraturu
- donesena Odluka o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i prikupljanja biorazgradivog komunalnog otpada (Klasa: 363-05/18-01-2, Urbroj: 2128/02-18-1)
- donesena Odluka o dodjeli obavljanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada na području Općine Jelsa (Klasa: 363-05/15-01/10, Urbroj: 2128/02-15-2)

- donesena Odluka o mjerama za sprječavanje nepropisnog odbacivanja otpada i mjerama za uklanjanje otpada odbačenog u okoliš (Klasa: 363-05/18-01/3, Urbroj: 2128/02-18-1)
- donesena Odluka o uspostavi sustava za zaprimanje obavijesti o nepropisno odbačenom otpadu i evidentiranju lokacija odbačenog otpada (Klasa: 351-01/16-01/1, Urbroj: 2128/02-16-1)
- kod korisnika usluge postoji odvojeno prikupljanje miješanog komunalnog otpada putem kanti
- provodi se odvojeno sakupljanje otpadnog papira i kartona, stakla i plastike kod korisnika usluge putem tipiziranih vrećica
- na području općine ne vrši se odvojeno prikupljanje otpada na javnoj površini putem zelenih otoka, ali podjelu čeka 37 kontejnera za papir, staklo i plastiku, a nabava dodatnih kontejnera će se vršiti po potrebi
- u tijeku je javna nabava za 300 kompostera te 1000 spremnika za sakupljanje biootpada
- Općina Jelsa je izvršila obvezu odvojenog prikupljanja krupnog (glomaznog) komunalnog otpada na zahtjev građana
- Jelkom d.o.o. Vrboska omogućuje svojim korisnicima i besplatan odvoz glomaznog otpada jednom godišnje do 2 m^3
- Općina Jelsa je nabavila mobilno reciklažno dvorište za odvojeno prikupljanje otpada na javnoj površini, ali isto nije u funkciji
- reciklažno dvorište „Rake“ se nalazi na području Općine Jelsa, ima uporabnu dozvolu te još nije u funkciji
- kao mjera sprječavanja nastanka otpada, unutar katastarske čestice reciklažnog dvorišta nalazi se tipski kontejner dimenzija 2,5 x 6,0 m, visine 2,6 m (kutak ponovne uporabe)
- nije osigurano reciklažno dvorište za građevinski otpad, ali je u PPUO Jelsa određena lokacija za izgradnju reciklažnog dvorišta za građevinski otpad
- trenutno se građevinski otpad odlaže na gradilištima Plodine i Tommy (zaobilaznica prema Prapatnoj) gdje se usitnjava, melje i obrađuje
- nije osigurana sortirnica na području Općine Jelsa budući da je planirana izgradnja zajedničke pretovarne stanice sa sortirnicom u Starom Gradu
- sav otpad se odlaže na odlagalište Mala Prapatna na području Općine Jelsa (postupci sanacije u tijeku)
- postoje divlja odlagališta otpada
- uspostavljen je sustav evidentiranja lokacija odbačenog otpada
- uspostavljen je sustav za zaprimanje obavijesti o nepropisno odbačenom otpadu
- uklanjanje nepropisno odbačenog otpada vrši davatelj usluge uz dostavu podataka za potrebe sustava evidentiranja lokacija odbačenog otpada
- provodi se redovni godišnji nadzor područja jedinice lokalne samouprave radi utvrđivanja postojanja odbačenog otpada
- provodi se edukacija stanovništva o održivom gospodarenju otpada (održane su 2 radionice tijekom lipnja 2020. godine tijekom kojih se provela edukacija djece u predškolskim i osnovnoškolskim ustanovama; dječje eko igre, natjecanje u odvajanju otpada)
- provode se akcije prikupljanja otpada (čišćenje podmorja, plaža)

- kod postavljanja nove javne rasvjete u Općini Jelsa fokus je stavljen na korištenje energetski učinkovitih izvora svjetla (napredne tehnologije), korištenje energetski učinkovitih svjetiljki (kako bi se izbjeglo svjetlosno zagađenje)
- sustav video nadzora je uspostavljen

Zbrinjavanje komunalnog otpada, a i otpada posebnih kategorija, nedovoljno je riješeno te je potrebno uspostaviti organizirani sustav **PREVENCIJE – IZBJEGAVANJA - ADEKVATNE OBRADE I ZBRINJAVANJA.**
Tijekom postupanja s otpadom, treba primijeniti odgovarajuću hijerarhiju. U svrhu sprječavanja nastanka otpada te primjene propisa i politike gospodarenja otpadom primjenjuje se red prvenstva gospodarenja otpadom, i to kako slijedi:

- sprječavanje nastanka otpada,
- priprema za ponovnu uporabu,
- recikliranje,
- drugi postupci oporabe npr. energetska oporaba
- zbrinjavanje otpada.

Slika 3. Red prvenstva gospodarenja otpadom

Takav sustav daje naglasak na ponovno korištenje, popravak, obnavljanje i recikliranje postojećih materijala i proizvoda. Ono što se smatralo „otpadom“ može se pretvoriti u resurs. U tom smislu u Planu gospodarenja otpadom RH za razdoblje od 2017. – 2022. godine se predlaže cjelokupni sustav gospodarenja komunalnim otpadom (slika 4). Kako bi se navedeno postiglo Planom gospodarenja otpadom RH za razdoblje od 2017. – 2022. godine predložene su kao najvažnije mjere sprječavanja nastanka otpada uspostava Centara za ponovnu uporabu i osiguranje potrebne opreme za kućno kompostiranje. Nadalje, za sustav gospodarenja komunalnim otpadom predviđen je sustav odvojenog sakupljanja komunalnog otpada i to kroz osiguranje potrebne infrastrukture za odvajanje komunalnog otpada. Za odvojeno prikupljeni biootpad predviđa se odvoz na materijalnu oporabu u postrojenja za biološku obradu odvojeno prikupljenog biootpada u cilju proizvodnje komposta ili digestata i bioplina. Za odvojeno prikupljeni papir, karton, metal, staklo i plastiku predviđa se odvoz na postrojenja za sortiranje odvojeno prikupljenog otpada (sortirnice) radi povećanja vrijednosti, odnosno, kvalitete

odvojeno prikupljenog otpada i pripreme otpada za recikliranje. Odvojeno prikupljeni otpad bi se nakon sortiranja odvozio ovlaštenim tvrtkama za recikliranje, odnosno, obradu. Miješani komunalni otpad bi se prikupljao u okviru javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada koju pružaju davatelji te usluge, a prikupljeni otpad bi se dopremao do CGO-a izravno ili putem pretovarnih stanica.

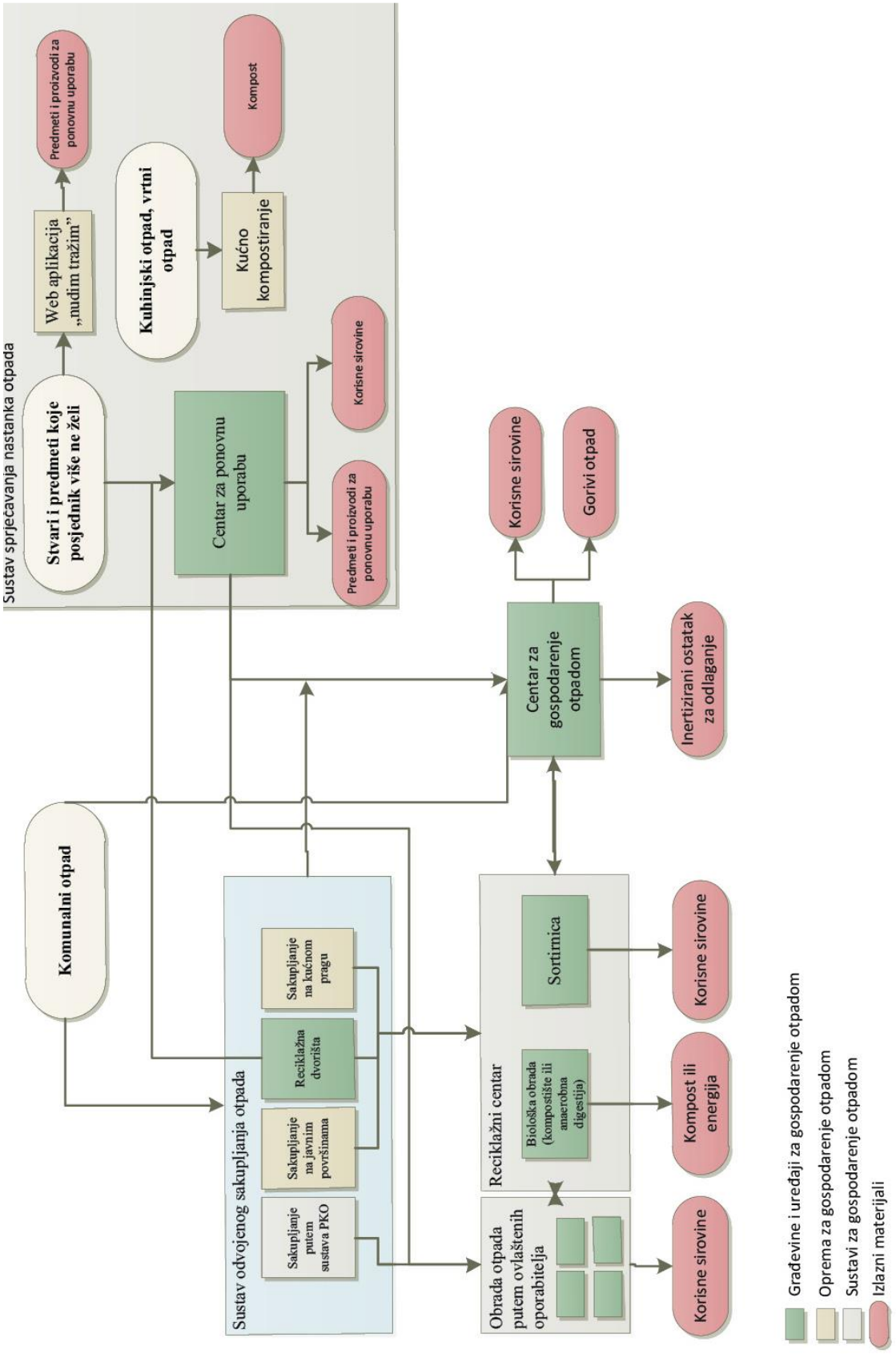

Slika 4. Shema sustava gospodarenja komunalnim otpadom

2.4 OSTVARIVANJE CILJEVA GOSPODARENJA OTPADOM

Općina Jelsa, sukladno članku 23., stavku 4. ZOGO i putem dokumenata prostornog uređenja izvršit će svoju zakonsku obvezu provedbe sljedećih stavki na kvalitetan, postojan i ekonomski učinkovit način u skladu s načelima održivog razvoja, zaštite okoliša i gospodarenja otpadom te propisuje sljedeće mjere za postizanje zadanih ciljeva:

- Sprječavanje nastajanja otpada na izvoru:
  - Edukacija
  - Kutak za ponovnu uporabu

- Uspostaviti sustav odvojenog sakupljanja otpada:
  - Izgradnja reciklažnog dvorišta za građevinski otpad
  - Puštanje u rad mobilnog reciklažnog dvorišta i reciklažnog dvorišta „Rake“
  - Kod korisnika usluge osigurati još spremnika za prikupljanje miješanog komunalnog otpada te tipiziranih vrećica ili kanti za odvojeno prikupljanje otpada (otpadni papir i karton, metal, staklo, plastika) sukladno financijskim mogućnostima
  - Postavljanje zelenih otoka na javnim površinama sukladno financijskim mogućnostima i na mjestima gdje je to potrebno

– Povećati udjele odvojeno sakupljenih posebnih kategorija otpada iz komunalnog otpada, s naglaskom na izdvajanje biootpada:
  - Poticati stanovništvo na izdvajanje biootpada
  - Podjela kućnih kompostera te spremnika za odvojeno sakupljanje biootpada stanovništvu
  - Edukacija

- Razvijati svijest građana za zaštitu okoliša i održivi razvoj
  - Edukacija (stanovništvo Općine treba educirati o):
    - potrebama razvrstavanja otpada
    - pravilnom postupanju s otpadom
    - mjerama, poticajima i akcijama usmjerenim na pravilno korištenje energije i mogućnostima štednje energije

Edukacija će se provoditi kroz radionice, pisane materijale, predavanja i u suradnji s nevladinim udrugama za zaštitu okoliša. Potrebno je predvidjeti dinamiku održavanja edukacija i potrebna sredstva za predavače i pisane materijale.

- Sprječavanje nastajanja divljih odlagališta:
  - Naplaćivati kaznu za odlaganje otpada na za to nepredviđenim mjestima
  - Postaviti video nadzor na kritičnim lokacijama sukladno financijskim mogućnostima

- Akcijama prikupljanja otpada

- Na godišnjoj bazi organizirati čišćenje od nepropisno odloženog otpada te akcije prikupljanja papira i kartona, baterija, starih lijekova, EE otpada i ostalih vrsta problematičnog otpada. Akcije bi se organizirale u suradnji s mjesnim odborom, stanovništvom, školom, vrtićem i udrugama. Akcije prikupljanja otpada provodile bi se kontinuirano, a najmanje dva puta godišnje.

- Zelena javna nabava: Kod postavljanja nove javne rasvjete postaviti fokus na korištenje energetski učinkovitih izvora svjetla (napredne tehnologije), korištenje energetski učinkovitih svjetiljki (kako bi se izbjeglo svjetlosno zagađenje).

- Sanacija odlagališta otpada „Mala Prapatna“ te sanacija divljih odlagališta.

3 PODACI O VRSTAMA I KOLIČINAMA PROIZVEDENOG OTPADA, ODVOJENO SAKUPLJENOG OTPADA, ODLAGANJU KOMUNALNOG I BIORAZGRADIVOG OTPADA TE OSTVARIVANJU CILJEVA

3.1 PODACI O VRSTAMA I KOLIČINAMA PROIZVEDENOG OTPADA

Tijekom 2020. godine na odlagalištu „Mala Prapatna“, Općina Jelsa odložila je 2.408 t komunalnog otpada. Odvozom otpada obuhvaćena su sva naselja u općini.

Dnevna količina otpada koju proizvede stalni stanovnik iznosi 1,84 kg/dan.

Spec. količina (kg/stan/dan) =2 408 x 1000/ 3.582 / 365 = 1,84 kg/stan/dan

Tablica 10. Količine sakupljenog komunalnog otpada u Općini Jelsa u razdoblju od 2015. - 2020. godine

Godina sakupljanja	Količina (t)
2015.	2814 t
2016.	2775 t
2017.	2963 t
2018.	2921 t
2019.	2814 t
2020.	2.408

**Izvor: Jelkom d.o.o.*

Tijekom 2020. godine na odlagalištu Mala Prapatna, Općina Jelsa odložila je 325 t glomaznog otpada.

U sljedećoj tablici prikazana je prikupljena količina komunalnog otpada te glomaznog otpada po mjesecima za 2020. godinu.

Tablica 11. Prikupljena količina komunalnog otpada te glomaznog otpada po mjesecima za 2020. godinu

Mjesec	Masa prikupljenog komunalnog otpada (t) 20 03 01	Masa prikupljenog glomaznog otpada (t) 20 03 07
Siječanj	116	/
Veljača	119	20
Ožujak	101	3
Travanj	120	20
Svibanj	178	63
Lipanj	226	54
Srpanj	409	58

Mjesec	Masa prikupljenog komunalnog otpada (t) 20 03 01	Masa prikupljenog glomaznog otpada (t) 20 03 07
Kolovoz	445	47
Rujan	256	21
Listopad	160	12
Studeni	154	16
Prosinac	124	11
Ukupno	**2.408**	**325**

**Izvor: Općina Jelsa*

Ne postoje podaci o odvojeno sakupljenom otpadu na kućnom pragu u tipiziranim vrećicama.

Danas u komunalnom otpadu općine velik udio čini miješani komunalni otpad koji se trajno zbrinjava na odlagalištu Mala Prapatna, postupkom D1. Na ovaj način se nepovratno gubi dio vrijednih sirovina, a odloženi biorazgradivi otpad se tijekom vremena razgrađuje te kao odlagališni plin, koji sadrži oko 50 % metana, ima izravan učinak na kvalitetu zraka. Sa druge strane, procjeđivanjem oborinskih voda kroz tijelo odlagališta, iste se onečišćuju produktima razgradnje otpada. U tom smislu, uređenje sustava gospodarenja otpadom predstavlja izazov u ostvarivanju održivosti i priuštivosti sustava, te osiguranje zadovoljstva korisnika standardom i cijenom usluge.

Tablica 12. Sastav komunalnog otpada sa područja Općine Jelsa

Komponenta otpada	Udio (%)
Kuhinjski otpad	40
Papir i karton	20
Drvo	6
Tekstil	3
Staklo	8
Metal	3
Inertni materijal	8
Plastika	8
Zeleni otpad	4

** Izvor: Općina Jelsa*

U slijedećoj tablici i dijagramu prikazan je procijenjeni sastav miješanog komunalnog otpada u RH u 2015. godini, prema Planu gospodarenja otpadom RH.

Tablica 13. Sastav miješanog komunalnog otpada u RH

Komponenta otpada	Udio (%)
Metal	2,1
Drvo	1,0
Tekstil/odjeća	3,7
Papir i karton	23,2
Staklo	3,7
Plastika	22,9
Guma	0,2
Koža/kosti	0,5
Kuhinjski otpad	30,9
Vrtni otpad	5,7
Ostali otpad (zemlja, prašina, pijesak, nedefinirano)	6,3
Ukupno	100

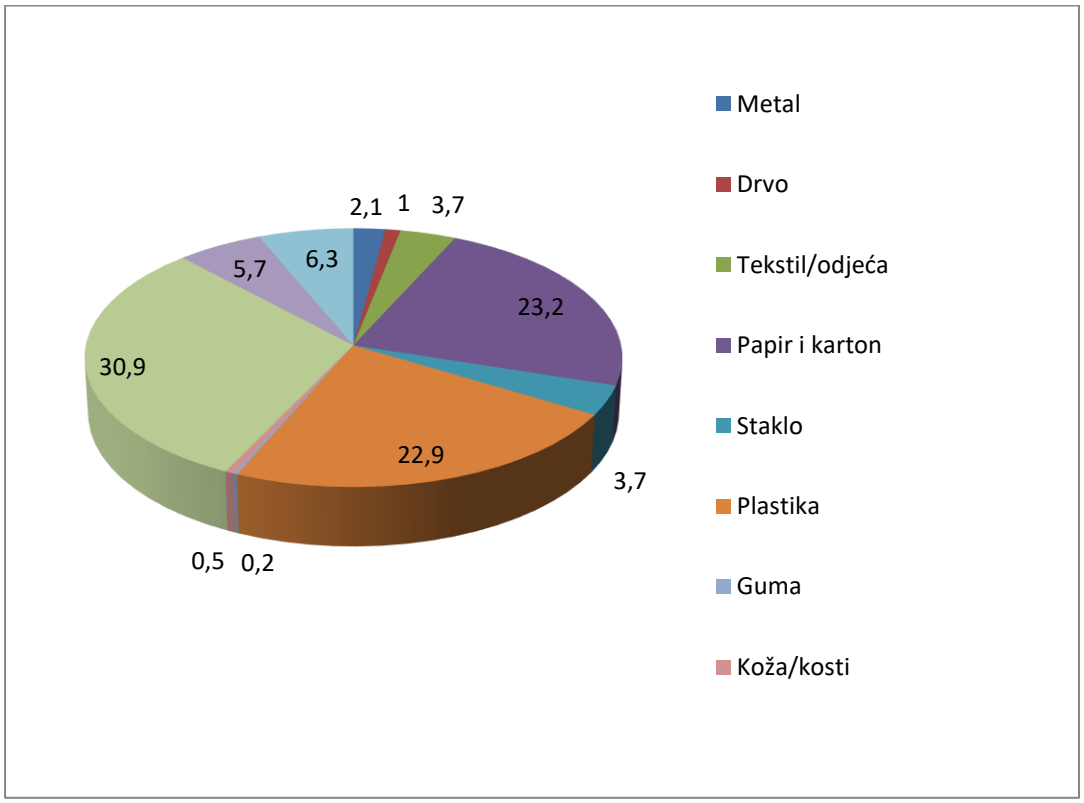

Slika 5. Grafički prikaz sastava miješanog komunalnog otpada u RH

Osnovna fizikalna svojstva komunalnog otpada

Tablica 14. Gustoća pojedinih komponenti otpada

Gustoća pojedinih komponetni otpada	Gustoća (kg/m³)	Tipična gustoća (kg/m³)
Ostaci hrane	120 - 480	290
Papir	30 - 130	85
Karton	30 - 80	50
Plastika	30 - 130	65
Tekstil	30 - 100	65
Guma	90 - 200	130
Koža	90 - 260	160
Zeleni otpad	60 - 225	105
Drvo	120 - 320	240
Organski otpad	90 - 360	240
Staklo	160 - 480	195
Limenke	45 - 160	90
Ne-željezni metali	60 - 240	160
Željezni metali	120 - 1200	320
Pepeo, cigla i sl.	320 - 960	480

Tablica 15. Morfološki oblik pojedinih komponenti otpada

Morfološki oblik pojedinih komponenti otpada	Područje veličine (mm)	Tipična veličina (mm)
Hrana	0 - 200	100
Papir	100 - 500	350
Karton	100 - 500	350
Plastika	0 - 400	200
Staklo	0 - 200	100
Metali	0 - 200	100
Tekstil	0 - 300	150
Prašina	0 - 100	25

Tablica 16. Sadržaj vlage po pojedinim komponentama otpada

Sadržaj vlage po pojedinim komponentama otpada	Sadržaj vlage (%)	Tipični sadržaj vlage (%)
Ostaci hrane	50 - 80	70
Papir	4 - 10	6
Karton	4 - 8	5
Plastika	1 - 4	2
Tekstil	6 - 15	10
Guma	1 - 4	2
Koža	8 - 12	10
Zeleni otpad	30 - 80	60
Drvo	15 - 40	20
Organski otpad	10 - 60	25
Staklo	1 - 4	2
Limenke	2 - 4	3
Ne-željezni metali	2 - 4	2
Željezni metali	2 - 6	3
Građevni otpad	6 - 12	8

3.2 PROGNOZE KOLIČINA OTPADA ZA RAZDOBLJE OD 2021. DO 2027. GODINE

Kao bazu za proračun koristi se procijenjena količina miješanog komunalnog otpada za 2020. godinu, koja je iznosila 2.408 t.

Procijenjena količina komunalnog i proizvodnog neopasnog otpada radi se na temelju sljedećih podataka i pretpostavki:

- organiziranim prijevozom obuhvaćeno je stanovništvo na području Općine što čini **3.582** stanovnika
- obuhvaćenost stanovnika prikupljanjem otpada je 100 %
- broj stanovnika se neće bitno mijenjati
- količina otpada se povećava za 2% godišnje (temeljem Strategije gospodarenja otpadom RH NN 130/05) utemeljene na povećanju standarda

Procjena količine otpada za razdoblje od 6 godina dana je u sljedećoj tablici.

Tablica 17. Procjena količina otpada koja će od 2021. do 2027. godine nastajati na području Općine Jelsa

Godina	Količina nastalog komunalnog otpada u pojedinoj godini (t)	Kumulativna količina ukupnog otpada (t)
2020.	2.408	2.408
2021.	2.456	4.864
2022.	2.505	7.369
2023.	2.555	9.924
2024.	2.606	12.530
2025.	2.658	15.188
2026.	2.712	20.612
2027.	2.766	23.378

Navedene količine predstavljaju potencijal otpada na navedenom području, tj. osnovnu struju otpada bez njenog razdvajanja na određene podsustave gospodarenja otpadom, kao npr. primarne reciklaže.

3.3 ODVOJENO SAKUPLJANJE OTPADA

Izdvajanje korisnih komponenti iz toka miješanog komunalnog otpada (papir, staklo, metal, PET ambalaža, organski otpad, plastika i sl.) i njihova priprema za ponovno korištenje u proizvodnom procesu naziva se reciklaža.
Primarno odvajanje navedenih sastavnih dijelova komunalnog otpada trebalo bi započeti već u domaćinstvima, odnosno, na mjestu samog nastanka otpada.
Na razini Općine Jelsa provodi se odvojeno sakupljanje otpadnog papira i kartona, stakla i plastike kod korisnika usluge putem tipiziranih vrećica. Na javnoj površini ne postoje zeleni otoci, ali je u planu njihovo postavljanje u naseljima Vrboska i Jelsa (papir, staklo, plastika).
Općina Jelsa je nabavila mobilno reciklažno dvorište za odvojeno prikupljanje otpada na javnoj površini, ali isto nije u funkciji.
Osiguranjem odvojenog prikupljanja papira i kartona, plastike, stakla i metala kod korisnika usluge te postavljenjem zelenih otoka na javnoj površini te početkom rada mobilnog reciklažnog dvorišta i reciklažnog dvorišta „Rake“, uspostavit će se potpun sustav odvojenog sakupljanja otpada, te bi se na taj način iz ukupne mase komunalnog otpada izdvojile posebne vrste otpada tj. oni iskoristivi materijali koji se dalje mogu plasirati kao vrijedne sirovine za stvaranje novih proizvoda ili proizvodnju energije.

3.4 ODLAGANJE KOMUNALNOG I BIORAZGRADIVOG OTPADA

Na odlagalištu Mala Prapatna odlaže se sav komunalni otpad. Budući da se otpad ne razvrstava, na odlagalištu se odlaže i većina biorazgradivog otpada. Otpad se nabija i prekriva inertnim materijalom.
Ukupna godišnja količina odloženog miješanog komunalnog otpada sa cijelog područja Općine Jelsa na odlagalištu u 2020. godini iznosi 2.408 t.
Dnevna količina otpada koju proizvede stalni stanovnik iznosi 1,84 kg/stan/dan.

Prema Uredbi o gospodarenju komunalnim otpadom (NN 50/17, 84/19, 14/20, 31/21) na području JLS potrebno je provesti organizirano prikupljanje biorazgradivog komunalnog otpada (biootpad te otpadni papir i karton) na kućnom pragu. Općina je osigurala sakupljanje papira i kartona putem tipiziranih vrećica na kućnom pragu, a i u planu je podjela oko 300 kućnih kompostera te 1000 spremnika za sakupljanje biootpada.
Prema navedenoj Uredbi broj planiranih primopredaja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada mora se odrediti u skladu sa sljedećom minimalnom učestalošću:
– najmanje jednom tjedno za biootpad iz biorazgradivog komunalnog otpada
– najmanje jednom mjesečno za otpadni papir i karton iz biorazgradivog komunalnog otpada
– najmanje jednom u dva tjedna za miješani komunalni otpad.

3.5 OSTVARIVANJE CILJEVA

Provedbom ovog Plana planiraju se ostvariti sljedeći ciljevi:

- uspostava sustava cjelovitog gospodarenja otpadom u Općini Jelsa,
- odvojeno prikupljanje otpada postavljanjem zelenih otoka i daljnom uspostavom odvojenog prikupljanja otpada na kućnom pragu
- razvijanje svijesti stanovništva o odvojenom sakupljanju otpada,

- predaja odvojeno sakupljenih posebnih kategorija otpada ovlaštenim sakupljačima od strane stanovništva
- smanjenje udjela biorazgradivog otpada u komunalnom otpadu,
- smanjenje količina otpada koje se odlažu na odlagalištima,
- smanjivanje štetnih utjecaja otpada na okoliš,
- daljnja kontinuirana provedba akcija prikupljanja otpada

Na području Općine Jelsa uspostava sustava odvojeno prikupljenog otpada je još u početnoj fazi organizacije te nije dovoljno razvijena svijest stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada, tako da je potrebno uložiti dodatni napor da bi se u narednim godinama ostvario udio odvojeno prikupljenog otpada sukladno Strategiji gospodarenja otpadom RH.
Obzirom da se radi o Općini Jelsa u kojem stanovništvo stanuje u kućama te da postoje jako dobri uvjeti za kompostiranje u vlastitim vrtovima, poseban naglasak potrebno je staviti na smanjenje količina biootpada u komunalnom otpadu. Za što efikasniju i kvalitetniju provedbu primarnog odvajanja otpada planira se još intenzivnije i sveobuhvatnije raditi na edukaciji stanovništva, komunikaciji s javnošću te na učinkovitoj provedbi zakonske regulative.
Plan gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. – 2022. godine potiče smanjenje količina otpada koji će biti obrađen u Centrima za gospodarenje otpadom. Tu je dan prioritet financiranju infrastrukture za odvojeno prikupljanje otpada u odnosu na mehaničko – biološku obradu otpada, što je u potpunosti u skladu sa hijerarhijom gospodarenja otpadom.
Učinkovitost korištenja resursa, odnosno, održivog razvoja gospodarstva i društva mjera je politike zaštite okoliša koja predstavlja izazov, kako na europskoj, tako i na razini RH.
Sukladno članku 178., stavku 1. ZOGO, postojeća neusklađena odlagališta za komunalni otpad zatvaraju se u roku do 12 mjeseci od dana puštanja u rad Centra za gospodarenje otpadom na kojem se zbrinjava komunalni otpad iz jedinice područne (regionalne) samouprave na čijem području se nalazi odlagalište.

4 PODACI O POSTOJEĆIM I PLANIRANIM GRAĐEVINAMA I UREĐAJIMA ZA GOSPODARENJE OTPADOM TE STATUSU SANACIJE NEUSKLAĐENIH ODLAGALIŠTA I LOKACIJA ONEČIŠĆENIH OTPADOM

4.1 PODACI O POSTOJEĆIM I PLANIRANIM GRAĐEVINAMA I UREĐAJIMA ZA GOSPODARENJE OTPADOM

Reciklažno dvorište

Sukladno članku 35. stavku 2. točki 2. ZOGO jedinica lokalne samouprave koja ima više od 3000 stanovnika dužna je osigurati funkcioniranje najmanje jednog reciklažnog dvorišta i još po jedno na svakih idućih 25.000 stanovnika na svojem području.

Općina Jelsa je na svom području izgradila reciklažno dvorište „Rake“ na kat.čest. 1642 k.o. Vrisnik. Reciklažno dvorište ima uporabnu dozvolu te još nije u funkciji.
Kao mjera sprječavanja nastanka otpada, unutar katastarske čestice reciklažnog dvorišta nalazi se tipski kontejner dimenzija 2,5 x 6,0 m, visine 2,6 m. (kutak ponovne uporabe).

Sukladno članku 19. Pravilnika o gospodarenju otpadom (NN 81/20), reciklažno dvorište mora udovoljiti sljedećim uvjetima:

1. da se na glavnom ulazu u reciklažno dvorište nalazi ploča s podacima o reciklažnom dvorištu
2. da je opremljeno vagom
3. da je opremljeno primarnim i sekundarnim spremnicima za otpad i
4. da je ograđeno ogradom.

Ploča s podacima o reciklažnom dvorištu sadrži sljedeće podatke:

1. natpis »RECIKLAŽNO DVORIŠTE«
2. naziv osobe koja upravlja reciklažnim dvorištem
3. natpis »U RECIKLAŽNOM DVORIŠTU ZAPRIMA SE SLJEDEĆI OTPAD:« iza kojega slijedi popis otpada iz Dodatka III ovoga Pravilnika
4. oznaku reciklažnog dvorišta i
5. radno vrijeme.

U reciklažom dvorištu otpad se mora preuzeti i skladištiti odvojeno po vrsti, svojstvu i agregatnom stanju u odgovarajućim spremnicima.

Mobilno reciklažno dvorište

Prema članku 9. Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom (NN 50/17, 84/19, 14/20, 31/21), jedinica lokalne samouprave koja je na svom području osigurala funkcioniranje reciklažnog dvorišta, dužna je osigurati odvojeno sakupljanje komunalnog otpada putem mobilnog reciklažnog dvorišta najmanje jednom svaka četiri mjeseca u svakom naselju, izuzevši naselje u kojem se nalazi reciklažno dvorište.
Općina Jelsa je nabavila mobilno reciklažno dvorište za odvojeno prikupljanje otpada na javnoj površini, ali isto nije u funkciji.

Sukladno članku 19. Pravilnika o gospodarenju otpadom (NN 81/20), mobilno reciklažno dvorište – mobilna jedinica mora udovoljiti sljedećim uvjetima:

1. mora biti onemogućen dotok oborinskih voda na otpad
2. mora biti postavljeno na način da je omogućen pristup vozilu, odnosno drugom prometnom sredstvu
3. prikupljanje otpada mora se obavljati na način kojim je onemogućeno rasipanje i razlijevanje otpada
4. utjecaj rada mobilnog reciklažnog dvorišta na okolna zemljišta i zgrade mora biti sveden na najmanju moguću mjeru, a osobito u pogledu neugode koju može uzrokovati buka, prašina i mirisi
5. primarni spremnici koji se koriste moraju biti podesni za transport pri čemu ne smije doći do rasipanja ili prolijevanja otpada
6. mora biti opremljeno vagom.

Na mobilnom reciklažnom dvorištu – mobilnoj jedinici mora biti istaknuta oznaka koja sadrži:

1. natpis »MOBILNO RECIKLAŽNO DVORIŠTE«
2. naziv osobe koja upravlja mobilnim reciklažnim dvorištem
3. oznaku mobilnog reciklažnog dvorišta
4. radno vrijeme.

U mobilnom reciklažnom dvorištu otpad koji su građani odvojili u kućanstvu se privremeno skladišti. U njemu se ne obavlja obrada sakupljenog otpada pa aktivnosti postupanja s otpadom ne završavaju u mobilnom reciklažnom dvorištu, već podrazumijevaju češća pražnjenja i odvoz razvrstanih vrsta otpada kojeg u konačnici ovlaštene tvrtke oporabljuju.

Sukladno navedenom u članku 18. Pravilnika o gospodarenju otpadom (NN 81/20) osoba koja upravlja reciklažnim dvorištem odnosno mobilnim reciklažnim dvorištem dužna je i ovlaštena preuzeti samo vrste otpada propisane Dodatkom III ovoga Pravilnika (naveden u sljedećoj tablici) i otpad propisan posebnim propisom koji uređuje gospodarenje posebnom kategorijom otpada.

Tablica 18. Popis otpada koji je osoba koja upravlja reciklažnim dvorištem dužna zaprimati

Opis otpada	Ključni broj	Naziv otpada
problematični otpad	15 01 10*	ambalaža koja sadrži ostatke opasnih tvari ili je onečišćena opasnim tvarima
	15 01 11*	metalna ambalaža koja sadrži opasne krute porozne materijale (npr. azbest), uključujući prazne spremnike pod tlakom
	16 05 04*	plinovi u posudama pod tlakom (uključujući halone) koji sadrže opasne tvari
	20 01 13*	Otapala
	20 01 14*	Kiseline

Opis otpada	Ključni broj	Naziv otpada
	20 01 15*	Lužine
	20 01 17*	fotografske kemikalije
	20 01 19*	Pesticidi
	20 01 21*	fluorescentne cijevi i ostali otpad koji sadrži živu
	20 01 23*	odbačena oprema koja sadrži klorofluorougljike
	20 01 26*	ulja i masti koji nisu navedeni pod 20 01 25*
	20 01 27*	boje, tinte, ljepila i smole, koje sadrže opasne tvari
	20 01 29*	detergenti koji sadrže opasne tvari
	20 01 31*	citotoksici i citostatici
	20 01 33*	baterije i akumulatori obuhvaćeni pod 16 06 01*, 16 06 02* ili 16 06 03* i nesortirane baterije i akumulatori koji sadrže te baterije
	20 01 35*	odbačena električna i elektronička oprema koja nije navedena pod 20 01 21* i 20 01 23*, koja sadrži opasne komponente
	20 01 37*	drvo koje sadrži opasne tvari
otpadni papir	15 01 01	papirna i kartonska ambalaža
	20 01 01	papir i karton
otpadni metal	15 01 04	metalna ambalaža
	20 01 40	Metali
otpadno staklo	15 01 07	staklena ambalaža
	20 01 02	Staklo
otpadna plastika	15 01 02	plastična ambalaža
	20 01 39	Plastika
otpadni tekstil	20 01 10	Odjeća
	20 01 11	Tekstil
krupni (glomazni) otpad	20 03 07	glomazni otpad
jestiva ulja i masti	20 01 25	jestiva ulja i masti
boje	20 01 28	boje, tinte, ljepila i smole, koje nisu navedene pod 20 01 27*
deterdženti	20 01 30	deterdženti koji nisu navedeni pod 20 01 29*
lijekovi	20 01 32	lijekovi koji nisu navedeni pod 20 01 31*
baterije i akumulatori	20 01 34	baterije i akumulatori, koji nisu navedeni pod 20 01 33*

Opis otpada	Ključni broj	Naziv otpada
električna i elektronička oprema	20 01 36	odbačena električna i elektronička oprema, koja nije navedena pod 20 01 21*, 20 01 23* i 20 01 35*
građevni otpad iz kućanstva[1]	17 01 01	Beton
	17 01 02	Cigle
	17 01 03	crijep/pločice i keramika
	17 01 07	mješavine betona, cigle, crijepa/pločica i keramike koje nisu navedene pod 17 01 06*
	17 04 11	kabelski vodiči koji nisu navedeni pod 17 04 10*
	17 06 01*	izolacijski materijali koji sadrže azbest
	17 06 03*	ostali izolacijski materijali, koji se sastoje ili sadrže opasne tvari
	17 06 04	izolacijski materijali koji nisu navedeni pod 17 06 01* i 17 06 03*
	17 06 05*	građevinski materijali koji sadrže azbest
	17 08 01*	građevinski materijali na bazi gipsa onečišćeni opasnim tvarima
	17 08 02	građevinski materijali na bazi gipsa koji nisu navedeni pod 17 08 01*
ostalo	08 03 17*	otpadni tiskarski toneri koji sadrže opasne tvari
	08 03 18	otpadni tiskarski toneri koji nisu navedeni pod 08 03 17*
	16 01 03	otpadne gume
	18 01 01	oštri predmeti (osim 18 01 03*)

[1)] odnosi se samo na građevni otpad koji nastaje održavanjem i manjim popravcima koje obavlja sam vlasnik u količini ne većoj od 200 kg u šest uzastopnih mjeseci.

Reciklažno dvorište za građevni otpad

Prema Pravilniku o građevnom otpadu i otpadu koji sadrži azbest (NN 69/16) jedinica lokalne samouprave dužna je, sukladno ZOGO, sudjelovati u sustavu sakupljanja građevnog i azbestnog otpada. Jedinica lokalne samouprave dužna je na svom području u prostornim planovima odrediti dostatan broj lokacija odnosno najmanje jednu odgovarajuću zonu u kojoj se može izgraditi reciklažno dvorište za građevni otpad te obavljati djelatnosti sakupljanja, oporabe i zbrinjavanja građevnog otpada sukladno ZOGO.

Građevni otpad ima visoki potencijal za recikliranje i prepoznat je na europskoj razini kao jedan od prioritetnih tokova otpada. Reciklažno dvorište za građevni otpad je građevina namijenjena razvrstavanju, mehaničkoj obradi i privremenom skladištenju građevnog otpada.

Općina Jelsa nema izgrađeno reciklažno dvorište za građevni otpad, ali je u PPUO Jelsa osigurana lokacija za izgradnju reciklažnog dvorišta za građevinski otpad.
Trenutno se razmatraju mogućnosti suradnje i zajedničkog nastupa s Gradom Stari Grad u projektu izgradnje reciklažnog dvorišta za građevinski otpad.
Trenutno se građevinski otpad odlaže na gradilištima Plodine i Tommy (zaobilaznica prema Prapatnoj) gdje se usitnjava, melje i obrađuje.

Kompostana/ Bioplinsko postrojenje za odvojeno prikupljanje biootpada

Trenutno bioplinsko postrojenje za odvojeno prikupljanje biootpada s ciljem kompostiranja, digestije ili, energetske oporabe biootpada na području Općine Jelsa, nije u planu.
Izgradnja kompostane rješavat će se u suradnji s ostalim JLS otoka Hvara.

Sortirnica

Sortirnice otpada su neizostavni element svake strategije gospodarenja otpadom koja počiva na visokim udjelima recikliranog otpada. U sortirnicu pristiže odvojeno prikupljeni otpad te se pomoću strojeva automatski ili pomoću ljudske radne snage odvaja u pojedine frakcije koje je moguće plasirati na tržište. Razlika u procesu pojedinog postrojenja ovisna je o proizvođaču opreme, no uglavnom se svi proizvođači služe magnetima za odvajanje željeznih materijala i strujama za odvajanje aluminija. Odvajanje plastike odvija se ručno i ne zahtjeva previše radne snage, dok za odvajanje papira postoji više metoda i strojeva. Sortirnice su opremljene i strojevima za prešanje i pakiranje materijala kako bi daljni prijevoz do oporabitelja bio što lakši.

Planirana je izgradnja zajedničke pretovarne stanice sa sortirnicom u Gradu Stari Grad na otoku Hvaru.

Županijski centar za gospodarenje otpadom

Županijski centar za gospodarenje otpadom Splitsko - dalmatinske županije „Lećevica“ je sustav građevina i uređaja za obradu, oporabu i/ili zbrinjavanje miješanog komunalnog otpada, ukupnog kapaciteta od oko 110.000 t/g, te obuhvaća 55 gradova i općina, odnosno oko 455 000 stanovnika.
Centar je planiran otprilike 1 km sjeverozapadno od naselja Kladnjice u općini Lećevica, sjeverno od trase autoceste Zagreb-Split, a u neposrednoj blizini lokalne ceste Lećevica – Unešić te obuhvaća i izgradnju šest pretovarnih stanica u Splitu, Sinju, Zagvozdu, Hvaru, Visu i Braču i obzirom na razvedenost područja i brojne otoke koje Županija obuhvaća. Projekt je krajem 2018.g. i početkom 2019. g. odobren za EU financiranje te je za projekt odobrena stopa sufinanciranja prihvatljivih troškova iz Kohezijskog fonda u iznosu od 322,5 milijuna kuna (cca. 71,01%), FZOEU osigurava 18,985%, a preostala sredstva osigurava Korisnik odnosno Regionalni centar čistog okoliša d.o.o. (10%).
Izgradnjom i uspostavom sustava centar za gospodarenje otpadom „Lećevica“ uspostaviti će se integralni sustava gospodarenja otpadom na području Splitsko - dalmatinske županije, koji služi organiziranom, gospodarski usmjerenom i cjelovitom načinu gospodarenja otpadom s navedenog područja.
Osnovni dijelovi CGO Lećevica su:

– postrojenje za mehaničku obradu ostatka nerazvrstanog, miješanog komunalnog otpada
– pogon za obradu mehanički izdvojenog biorazgradivog otpada iz miješanog komunalnog otpada
– pogon za dozrijevanje kompostu sličnog proizvoda
– pogon za biološku obradu prethodno izdvojenog biorazgradivog otpada
– pogon za dozrijevanje komposta iz prethodno odvojenog biootpada
– reciklažno dvorište
– postrojenje za obradu građevnog otpada
– odlagališta za obrađeni i neopasni otpad
– sustav za prikupljanje i pročišćavanje otpadnih voda.

4.2 STATUS SANACIJE NEUSKLAĐENIH ODLAGALIŠTA I LOKACIJA ONEČIŠĆENIH OTPADOM

Nelegalno zbrinjavanje otpada ili nastajanje "divljih odlagališta" znači odlaganje otpada na javne ili privatne površine bez potrebnih zakonom propisanih uvjeta i dozvola. Nedozvoljeno je odlagati otpad na ulicama, travnjacima, parkovima, stazama, vodnim putovima i drugim mjestima koja za to nisu predviđena. Najčešći uzroci nastajanja "divljih odlagališta" su:

• Nedostatna obaviještenost lokalnog stanovništva i javnosti o posljedicama ilegalnog odlaganja otpada

• Ušteda vremena i truda koje zahtjeva legalno zbrinjavanje

• Nedostupnost, odnosno, velika udaljenost legalnih odlagališta, odnosno, reciklažnih dvorišta

• Nedostupnost informacija o sustavu i mogućnostima prikupljanja i zbrinjavanja pojedinih vrsta otpada

• Nepravovremena priprema (iznošenje) otpada za sakupljanje radi neinformiranosti, spriječenosti ili selidbe

Divlja odlagališta osim što ukazuju na još nedovoljno razvijenu ekološku svijest ljudi i nedostatak infrastrukturnih objekata za gospodarenje otpadom, predstavlja i iznimno veliku opasnost za okoliš i to prvenstveno zbog potencijalnog izvora onečišćenja tla i voda. Stoga su divlja odlagališta rane u krajobrazu i mogući izvori zaraza te „krivci" za mnogobrojne požare u ljetnim mjesecima. Rizik za ljudsko zdravlje predstavlja i opasnost od ozljeda oštrim predmetima, pojava glodavaca, kukaca te potencijalno širenje bolesti. Najvažnija komponenta nastajanja ilegalnog odlagališta otpada je kontinuirano obezvrjeđivanje okoliša koje za posljedicu ima neminovno ekonomsku deprecijaciju zemljišta i smanjen gospodarski razvoj. Ekonomske posljedice stvaranja "divljih odlagališta" uključuju smanjenu vrijednost nekretnina te porast troškova radi sanacije odlagališta.
Na području Općine Jelsa postoji odlagalište otpada. Otpad prikupljen s područja općine odvozi se na odlagalište Mala Prapatna.
Na području Općine Jelsa postoje lokacije onečišćene otpadom (divlja odlagališta). Njihova sanacija se odvija kontinuirano.

5 PODACI O LOKACIJAMA ODBAČENOG OTPADA I NJIHOVOM UKLANJANJU

Gradovi, odnosno općine dužni su, prema ZOGO, osigurati uklanjanje i zbrinjavanje otpada kojeg je nepoznata osoba odložila izvan odlagališta otpada na njihovom području.
Općina Jelsa je uspostavila sustav evidentiranja lokacija odbačenog otpada putem aplikacije „Evidencija lokacija odbačenog otpada“ (ELOO).
Sukladno članku 46. Pravilnika o gospodarenju otpadom (NN 81/20) aplikacija evidencije lokacija odbačenog otpada (ELOO) sastoji se od relacijske baze podataka i pripadajuće mrežne aplikacije. ELOO omogućuje prijavu lokacije odbačenog otpada koja se prosljeđuje službi komunalnog redarstva nadležne jedinice lokalne samouprave. ELOO sadrži podatke o prijavljenim lokacijama odbačenog otpada po jedinicama lokalne samouprave te podatke o rješenjima iz članka 36. stavka 3. ZOGO. Komunalno redarstvo jedinice lokalne samouprave dužno je ispitati svaku prijavu zaprimljenu putem ELOO u primjerenom roku ne duljem od 8 dana od dana podnošenja prijave u ELOO te u roku od 8 dana od dana postupnja po prijavi upisati u aplikaciju status postupanja. MINGOR (Zavod za zaštitu okoliša i prirode) objavljuje na svojim mrežnim stranicama godišnje izvješće o prijavama, lokacijama i postupanju komunalnih redara po prijavama iz ELOO sustava.

Na području Općine Jelsa provodi se redovni godišnji nadzor područja radi utvrđivanja postojanja odbačenog otpada. Komunalno redarstvo provjerava određene lokacije kako bi kontrolirali postojanje odbačenog otpada uz pomoć komunalne tvrtke Jelkom d.o.o.
Uspostavljen je sustav za zaprimanje obavijesti o nepropisno odbačenom otpadu. Donesena je Odluka o uspostavi sustava za zaprimanje obavijesti o nepropisno odbačenom otpadu i evidentiranju lokacija odbačenog otpada (Klasa: 351-01/16-01/1, Urbroj: 2128/02-16-1, 21. ožujka 2016. godine).
U Općini Jelsa uspostavljen je sustav za zaprimanje obavijesti, kao i sustav evidentiranja lokacija odbačenog otpada putem mrežne stranice www.jelsa.hr.
Uklanjanje nepropisno odbačenog otpada vrši davatelj usluge uz dostavu podataka za potrebe sustava evidentiranja lokacija odbačenog otpada.
Općina Jelsa je donijela Odluku o mjerama za sprječavanje nepropisnog odbacivanja otpada i mjerama za uklanjanje otpada odbačenog u okoliš (Klasa: 363-05/18-01/3, Urbroj: 2128/02-18-1).

Tablica 19. Služba komunalnog redarstva i sustav video nadzora na području Općine Jelsa

Služba komunalnog redarstva	Sustav video nadzora (SVN)
2 komunalna redara 1 prometni redar	SVN je uspostavljen na ulazu u odlagalište Mala Prapatna te na ranijem divljem odlagalištu u Zavali

Na području Općine Jelsa postoje lokacije odbačenog otpada (otpad na lokaciji/prijava građana), a navedene su u nastavku.

Tablica 20. Popis lokacija odbačenog otpada (divljih odlagališta) na području Općine Jelsa

Redni broj	Opis odlagališta	Slika odlagališta
1.	**Opis lokacije:** Uočen je mješoviti otpad odbačen ispod ceste Lokva - bolat - gornja Zavala. **Naselje:** Zavala **Općina:** Jelsa **Status lokacije otpada:** Prijavljen otpad na lokaciji od strane javnosti **Koordinate (HTRS96/TM):** (515318.81, 4776199.32	
2.	**Opis lokacije:** Između Pitava i Vrisnika. Na privatnoj parceli - masliniku. **Naselje:** Pitve **Općina:** Jelsa **Status lokacije otpada:** Prijavljen otpad na lokaciji od strane javnosti **Koordinate (HTRS96/TM):** (513158.16, 4779119.68)	
3.	**Opis lokacije:** Nakon kampa Holidaj prema Jelsi. Nakon zavoja, mali makadamski odvojak na lijevoj strani. **Naselje:** Jelsa **Općina:** Jelsa **Status lokacije otpada:** Prijavljen otpad na lokaciji od strane javnosti **Koordinate (HTRS96/TM):** (516881.56, 4779888.16)	

Redni broj	Opis odlagališta	Slika odlagališta
	Koordinate (HTRS96/TM): (516864.99, 4779885.73)	
4.	**Opis lokacije:** Na označenoj lokaciji kontinuirano se odlaže šuta, bojleri, frižideri i ostali ne adekvatan ilegalni otpad. **Naselje:** Jelsa **Općina:** Jelsa **Status lokacije otpada:** Prijavljen otpad na lokaciji od strane javnosti **Koordinate (HTRS96/TM):** (515700.42, 4780599.04)	
5.	**Opis lokacije:** Svaki tjedan nova gomila smeća i gradjevinskog otpada, 50 tak metara od kuća! **Naselje:** Jelsa **Općina:** Jelsa **Status lokacije otpada:** Prijavljen otpad na lokaciji od strane javnosti **Koordinate (HTRS96/TM):** (515690.57, 4780603.54)	

Redni broj	Opis odlagališta	Slika odlagališta
6.	**Opis lokacije:** Na gornjem putu iz Jelse (Burkovo) prema Vitarnjoj, blizu skretanja i blizu stambeno-turističkih objekata. Kontinuirano se odlaže građevinski i ostali otpad. **Naselje:** Jelsa **Općina:** Jelsa **Status lokacije otpada:** Prijavljen otpad na lokaciji od strane javnosti **Koordinate (HTRS96/TM):** (515693.12, 4780590.58)	
7.	**Opis lokacije:** U uvali "Milna" uz lokalnu cestu Jelsa - Vrboska. Građevinski otpad. **Naselje:** Vrboska **Grad/Općina:** JELSA **Status lokacije otpada:** Prijavljen otpad na lokaciji od strane javnosti **Koordinate (HTRS96/TM):** (514912.09, 4781401.14)	
8.	**Opis lokacije:** Stari krevet i madrac bačen na stranu puta **Naselje:** Vrboska **Općina:** Jelsa **Status lokacije otpada:** Prijavljen otpad na lokaciji od strane javnosti **Koordinate (HTRS96/TM):** (514094.19, 4781890.61)	

Redni broj	Opis odlagališta	Slika odlagališta
9.	**Opis lokacije:** Uvala "Vlaška" uz pješačku stazu Vrboska - Soline. Odbačena veća količina zelenog otpada i odrezanih listova palmi zaraženih Palminom pipom. **Naselje:** Vrboska **Općina:** Jelsa **Status lokacije otpada:** Prijavljen otpad na lokaciji od strane javnosti **Koordinate (HTRS96/TM):** (514619.09, 4782269.97)	
10.	**Opis lokacije:** Dva pokvarena automobila, prikolica, razni otpad, odmah do puta. **Naselje:** Vrboska **Općina:** Jelsa **Status lokacije otpada:** Prijavljen otpad na lokaciji od strane javnosti **Koordinate (HTRS96/TM):** (514481.89, 4782259.74)	
11.	**Naselje:** Vrboska **Grad/Općina:** JELSA **Status lokacije otpada:** Otpad na lokaciji **Koordinate (HTRS96/TM):** (513827.84, 4782160.66)	

* *Izvor: ELOO*

6 MJERE POTREBNE ZA OSTVARIVANJE CILJEVA SMANJIVANJA ILI SPRJEČAVANJA NASTANKA OTPADA UKLJUČUJUĆI IZOBRAZNO - INFORMATIVNE AKTIVNOSTI I AKCIJE PRIKUPLJANJA OTPADA

6.1 PLAN SPRJEČAVANJA NASTANKA OTPADA

Ograničenost prirodnih resursa i negativni utjecaji na okoliš uzrokovani njihovom potrošnjom zahtijevaju unaprjeđenje postojećih i iznalaženje novih modela za njihovo održivo korištenje. Stoga je jedan od osnovnih ciljeva EU, kroz čitav niz financijskih instrumenata i strategija, potaknuti unaprjeđenje gospodarskog sustava u smislu učinkovitijeg korištenja resursa i energije. Desetogodišnja razvojna strategija Europa 2020. (Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast (COM(2010)2020)) kao jedan od osnovna tri prioriteta razvoja EU predlaže održivi rast, tj. promicanje ekonomije koja učinkovitije iskorištava resurse, koja je zelenija i konkurentnija. Središnji aspekt ove strategije je prelazak s postojećeg, linearnog, na kružno gospodarstvo (Slika 6.), ekonomski model koji osigurava održivo gospodarenje resursima i produžavanje životnog vijeka materijala i proizvoda. Cilj ovog modela je svesti nastajanje otpada na najmanju moguću mjeru, i to ne samo otpada koji nastaje u proizvodnim procesima, već sustavno, tijekom čitavog životnog ciklusa proizvoda i njegovih komponenti. Za prelazak na kružno gospodarstvo potrebne su promjene u cijelom lancu vrijednosti, od učinkovitog upravljanja resursima, dizajna proizvoda, novih poslovnih i tržišnih modela, novih načina pretvaranja otpada u resurse do novih modela ponašanja potrošača. To podrazumijeva potpunu promjenu postojećeg gospodarskog sustava i inovacije, ne samo u tehnologiji, već i u organizaciji, društvu, metodama financiranja i politikama. Na vrhu te hijerarhije nalazi se sprječavanje nastanka otpada i predstavlja najučinkovitiji i najodrživiji način korištenja resursa. Kako je RH svoje zakonodavstvo uskladila s pravnom stečevinom EU, tako je i prihvatila navedeni red prvenstva gospodarenja otpadom kroz odredbe ZOGO.

Slika 6. Model kružnog gospodarstva

U sklopu projekta „Plan razvoja sustava za sprječavanje nastanka otpada te informiranja i razmjene dobre prakse“ MINGOR (Zavod za zaštitu okoliša i prirode) pokrenuo je *Portal za sprječavanje nastanka otpada*. Portal je kreiran kao središnja on-line lokacija na kojoj se nalaze ključne informacije o mogućnostima, načinima, mjerama i aktivnostima iz područja sprječavanja nastanka otpada kako bi ih se učinilo dostupnima upravnim tijelima, stručnoj, znanstvenoj te široj javnosti. Aplikacija za JLS omogućuje prijavu, izmjenu ili pretraživanje projekata i aktivnosti koje provode općine i gradovi odnosno davatelji javne usluge, a koji su posebno usmjereni na sprečavanje nastanka komunalnog otpada (na primjer izobrazno-informativne aktivnosti), njegovu ponovnu uporabu ili odvojeno sakupljanje.

6.1.1 CILJEVI I PRIORITETI

Zakonodavno - regulatornim okvirom vezanim za gospodarenje otpadom u RH nastoji se uspostaviti kvalitetniji sustav gospodarenja otpadom temeljen na sprječavanju nastanka otpada i uspostavi učinkovitog sustava odvojenog sakupljanja otpada koji se odgovarajuće oporabljuje. Sprječavanje nastanka otpada pridonosi ostvarenju sljedećih općih ciljeva gospodarenja otpadom:
– odvajanje gospodarskog rasta od porasta količina nastalog otpada
– očuvanje prirodnih resursa
– smanjenje ukupne mase otpada koja se odlaže na odlagališta
– smanjenje emisija onečišćujućih tvari u okoliš
– smanjenje opasnosti za zdravlje ljudi i okoliš.

Postizanje ovih ciljeva bit će omogućeno ostvarenjem specifičnih ciljeva Plana sprječavanja nastanka otpada za razdoblje 2017. – 2022. godine. Prema Planu gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. – 2022. godine, pregled ciljanih vrijednosti u 2022. godini prikazan je u sljedećoj tablici.

Tablica 21. Pregled ciljanih vrijednosti u 2022. godini

<table>
<tr><td colspan="4">Komunalni otpad u 2022. godini</td></tr>
<tr><td colspan="4">< 1.571.222 t</td></tr>
<tr><td>Miješani komunalni otpad 40 %</td><td rowspan="2">Izdvojene nečistoće prilikom sortiranja (miješani komunalni otpad)
(35 %)

< 259.566 t</td><td colspan="2">Odvojeno prikupljeni komunalni otpad (prvenstveno papir, karton, staklo, plastika, metal, biootpad i dr.)
60 %</td></tr>
<tr><td>< 628.489 t</td><td colspan="2">> 942.733 t</td></tr>
<tr><td colspan="2">< 888.055 t</td><td>Suhi reciklati – papir, karton, staklo, plastika, metal i dr.</td><td>Biootpad</td></tr>
<tr><td colspan="2">Ulaz u centre za gospodarenje otpadom</td><td>Ulaz u sustav odvojenog sakupljanja</td><td>Recikliranje – ulaz u biološku obradu (kompostane ili postrojenja za</td></tr>
</table>

					anaerobnu digestiju)
			741.617 t		201.116 t
Reciklati predani na reciklažu (5 %)	Odlaganje (< 25 %)	Energetska oporaba (30 %)	Reciklati predani na reciklažu	Izdvojene nečistoće prilikom sortiranja (miješani komunalni otpad) (35 %)	Kompost/digestat
44.403 t	222.014 t	266.416 t	482.051 t	259.566 t	70.419 t

** Izvor: Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. godine*

Ciljevi za gospodarenje otpadom koje je potrebno postići, na razini RH, do 2022. godine, prema Planu gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. – 2022. godine, su prikazani u sljedećoj tablici.

Tablica 22. Ciljevi za gospodarenje otpadom koje je potrebno postići, na razini RH, do 2022. godine, prema Planu gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. – 2022. godine

Redni broj	**Cilj**	
1.	Unaprijediti sustav gospodarenja komunalnim otpadom	Smanjiti ukupnu količinu proizvedenog komunalnog otpada za 5%
		Odvojeno prikupiti 60% mase proizvedenog komunalnog otpada (prvenstveno papir, staklo, plastika, metal, biootpad i dr.)
		Odvojeno prikupiti 40% mase proizvedenog biootpada koji je sastavni dio komunalnog otpada
		Odložiti na odlagalište manje od 25% mase proizvedenog komunalnog otpada
2.	Unaprijediti sustav gospodarenja posebnim kategorijama otpada	Odvojeno prikupiti 75% mase proizvednog građevnog otpada
		Uspostaviti sustav gospodarenja otpadnim muljem iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda

Redni broj	Cilj	
		Unaprijediti sustav gospodarenja otpadnom ambalažom
		Uspostaviti sustav gospodarenja morskim otpadom
		Uspostaviti sustav gospodarenja otpadnim brodovima, podrtinama i potonulim stvarima na morskom dnu
		Unaprijediti sustav gospodarenja ostalim posebnim kategorijama otpada
3.	Unaprijediti sustav gospodarenja opasnim otpadom	
4.	Sanirati lokacije onečišćene otpadom	
5.	Kontinuirano provoditi izobrazno-informativne aktivnosti	
6.	Unaprijediti informacijski sustav gospodarenja otpadom	
7.	Unaprijediti nadzor nad gospodarenjem otpadom	
8.	Unaprijediti upravne postupke u gospodarenju otpadom	

6.1.2 MJERE POTREBNE ZA OSTVARIVANJE CILJEVA SMANJIVANJA ILI SPRJEČAVANJA NASTANKA OTPADA

Mjere za ostvarivanje ciljeva smanjivanja ili sprječavanja nastanka otpada još uvijek nisu zadovoljavajuće prisutne u postojećem sustavu gospodarenja otpadom Općine Jelsa. Najznačajniju prepreku smanjenju nastajanja otpada predstavlja relativno niska svijest stanovništva o otpadu kao problemu.

Općenito gledajući, ovisno o svojim mogućnostima jedinice lokalne samouprave bi trebale, sukladno Planu gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. – 2022. godine, staviti naglasak na provođenju sljedećih mjera sprječavanja nastanka otpada:

Mjere koje mogu utjecati na okvirne uvjete koji se odnose na stvaranje otpada

1. Poticanje ponovnog korištenja materijala od rušenja

Potrebno je uspostaviti poticajne naknade za ponovno korištenje materijala od rušenja. Pritom, nužno je definirati uvjete koje materijal od rušenja mora zadovoljiti. Dodatno je moguća uspostava središnjeg registra zgradarstva radi dobivanja podataka o postojećem stanju zgrada i korištenih materijala, za što će se kao izvor podataka velikim dijelom koristiti energetski pregledi i certifikati. Na ovaj način će se mogućnosti iskorištavanja materijala od rušenja/demontaža osmisliti kvalitetnije i na vrijeme.

2. Organizacija informativno – edukativnih kampanja na temu sprječavanja nastanka otpada od hrane

Potrebno je osmisliti informacijsku kampanju sa zvučnom ključnom porukom koja bi se promovirala putem radio, TV i ostalih elektroničkih medija. Kampanja može obuhvatiti izradu postera, brošura, letaka i video-informativnog edukativnog sadržaja namijenjenog stručnoj i široj javnosti. Ovakvi materijali sadržavaju podatke o primjerice pametnoj kupnji, načinu planiranja obroka, načinu iskorištenja ostatka od hrane i sl. Potrebno je kreirati promotivne materijale na temu sprječavanja nastanka otpada od hrane usmjerene i na odgojnoobrazovne ustanove (vrtići, osnovne i srednje škole), te u njima organizirati edukativno-informacijske kampanje.

3. Rad na unapređenju sustava prikupljanja i obrade podataka o otpadu od hrane

Mjere koje mogu utjecati na dizajn i fazu proizvodnje i distribucije

4. Promicanje održive gradnje

- metode smanjenja nastanka
- praktične alate i tehnike za postizanje sprječavanja nastanka građevnog otpada, kao što su npr.: ponovno korištenje i obnova, projektiranje za trajnost, prilagodljivost i mogućnost rastavljanja, razmjena materijala, korištenje manje toksičnih materijala, izdvajanje toksičnih materijala.

5. Uspostava sustava doniranja hrane

Treba pokrenuti inicijative doniranja hrane, inicijative za prikupljanje i podjelu namirnica stanovnicima slabije kupovne moći, kroz prikupljanje poljoprivrednih, agroindustrijskih i trgovačko prehrambenih proizvoda od strane donatora, koji se dalje distribuiraju socijalno ugroženim kategorijama stanovništva, posredstvom humanitarnih i socijalnih institucija koje na sličan način pomažu potrebitima.

Mjere koje mogu utjecati na fazu potrošnje i korištenja

6. Organizacija komunikacijske kampanje za građane

Najučinkovitija mjera provođenja koncepta sprječavanja nastanka otpada je osvješćivanje javnosti o dugoročnoj neodrživosti neodgovornih obrazaca ponašanja, odnosno provedba komunikacijske kampanje.

7. Poticanje sprječavanja nastanka otpadnih plastičnih vrećica

Organizacija kampanja podizanja svijesti i pružanje informacija usmjereno na širu javnost ili određenu kategoriju potrošača.

8. Promicanje kućnog kompostiranja

Cilj ove mjere je postići da kućanstva odvajaju biootpad od ostalog kućnog (komunalnog) otpada odlaganjem u posebne spremnike za odlaganje biootpada, te da kroz kompostiranje u vlastitim komposterima, dobiju potpuno besplatno organsko gnojivo čime će ostvariti uštedu na kupovini umjetnog gnojiva ili zemlje za cvijeće. Potrebno je organizirati edukativne radionice čiji se program može temeljiti na edukaciji o načinu organiziranja i provođenja kvalitetnih kampanja na temu sprječavanja nastanka biootpada uključujući i edukaciju na temu važnosti kompostiranja i primjene kompostera. Dodatno, moguće je potaknuti kućno kompostiranje kroz sufinanciranje nabavke kućnih kompostera.

9. Poticanje „zelene“ i održive javne nabave

Potrebno je dodatno izgraditi kapacitete unutar tijela javne vlasti za provedbu zelene javne nabave za nabavu energetski učinkovitih i ekološko prihvatljivih proizvoda, radova i usluga te ojačati kapacitete kod pružatelja edukacijskih programa kako bi se omogućila integracija kriterija zelene javne nabave u redovite programe osposobljavanja.

10. Poticanje razmjene i ponovne uporabe isluženih proizvoda

U okviru reciklažnih dvorišta može se osigurati tzv. »Kutak ponovne uporabe« gdje građani mogu donijeti stvari koje njima više ne trebaju, a drugi građani (slabijeg imovinskog statusa) mogu te stvari uzeti za daljnju upotrebu. Mogle bi se organizirati posebne akcije skupljanja isluženih proizvoda, gdje bi se građane pozvalo da takve proizvode donesu na određeno mjesto. Odvojeni predmeti se onda mogu distribuirati pojedincima slabije kupovne moći, a neupotrebljivi materijali se mogu preraditi za druge potrebe. Svemu navedenom uslijedile bi aktivnosti uspostave zajedničkih prostora (centri ponovne uporabe i popravaka) koji služe za prikupljanje, razvrstavanje i/ili popravak rabljenih proizvoda, te povezivanje s dobrotvornim ustanovama koje bi te proizvode mogle ponovno upotrijebiti. Uspostavit će se aktivna suradnja s obrtnicima (servisi za popravke), socijalnim ustanovama koje bi mogle neke od tih proizvoda pokloniti svojim štićenicima i dr., te će se pokušati uključiti dugotrajno nezaposleni i beskućnici u aktivnosti ponovne uporabe, uz mogućnost trajnog zaposlenja.

Područja na kojima se najkonkretnije mogu primijeniti mjere za izbjegavanje otpada su smanjivanje dobara za uporabu i potrošnju, orijentacija na izbjegavanje upotrebe štetnih tvari i vođenje kućanstva u smislu izbjegavanja nastanka suvišnog otpada.

Konkretne mjere koje se u svakom kućanstvu mogu primijeniti su sljedeće:

- Izbjegavati suvišnu papirnu i kartonsku ambalažu. Npr. tekući napitci se mogu uzimati u povratnim bocama (npr. staklene boce).
- Ponovna uporaba ambalaže (boca, vrećica).
- Kupovati hranu, higijenska sredstva i sredstva za čišćenje u velikim pakiranjima.
- Izbjegavati kupnju proizvoda za jednokratnu upotrebu, tj. onih proizvoda koji se nedugo nakon upotrebe bacaju (papirnate čaše, tanjuri, pribor, salvete…).
- Izbjegavati korištenje folija na način da se npr. za namirnice koriste posude koje se mogu zatvoriti.
- Izbjegavati kupnju lako pokvarljivih namirnica.
- Izbjegavati suvišno kupovanje konzervirane hrane koja donosi velike količine otpada. Umjesto toga kupovati svježe namirnice.
- Organsku hranu kompostirati u malim kompostnim jedinicama koje se mogu smjestiti na balkonu ili u okućnici.
- Stare stvari (npr. roba, uređaji) ne bacati već prodati ili pokloniti. Isto tako pri kupnji istih voditi računa o trajnosti i njihovoj reciklabilnosti.
- Kupovati kvalitetne proizvode koji se mogu reparirati tj., popraviti i koji troše manje energije (struja, voda)

Komunalni otpad iz javnih i uslužnih djelatnosti podrazumijeva otpad iz administracije u općinskim službama, bankama, poslovnim uredima, školama, socijalne i ostale državne i županijske službe, ugostiteljski objekti itd. Kod svih mjera za izbjegavanje otpada principijelno se radi o uvođenju štedljivosti u potrošnji materijalnih dobara.

- U općinskim i ostalim državnim službama koristiti uredske materijale u količini primjerenoj za obavljanje poslova (uredsko pokućstvo, pisaći pribori, papiri, ljepila, razni plastični proizvodi itd.), te iste nakon uporabe odvojeno prikupljati i vraćati ovlaštenim obrađivačima.
- U školama i ustanovama omogućiti reciklažu, posebice papira koji se pojavljuje u najvećim količina te koristiti namještaje i opremu s dužim vijekom trajanja.
- U ugostiteljskim objektima izbjegavati ponudu namirnica u malim pakiranjima, ne koristiti piće u nepovratnim bocama i ne koristiti jednokratni pribor za jelo. Također izbjegavati korištenje papirnatih maramica i ubrusa.

6.2 IZOBRAZNO-INFORMATIVNE AKTIVNOSTI I AKCIJE PRIKUPLJANJA OTPADA

Da bi se uspješno provele mjere za smanjivanje i/ili sprječavanje nastanka otpada kao i ostale mjere potrebne za uspješnu provedbu sustava gospodarenja otpadom potrebno je kontinuirano educirati stanovništvo.

Neke od metoda koje je moguće primijeniti su:

- radionice,
- predavanja,
- prezentacije,
- plakati, brošure, letci,
- oglasne ploče,
- lokalni mediji - lokalne novine,
- radio emisije,
- školske udruge,
- priredbe s edukacijskim sadržajem i sl.

Potrebno je provoditi edukaciju i informiranje stanovništva o:

- važnosti odvojenog prikupljanja i selekcije otpada
- važnosti sprečavanja odlaganja otpada na nezaštićeno tlo
- opasnostima ugrožavanja zdravlja pri neadekvatnom postupanju s otpadom
- ekonomskim i okolišnim prednostima recikliranja otpada
- mjerama, akcijama i poticajima koje će se na općinskoj razini poduzeti da bi se spriječilo nelegalno odlaganje otpada
- važnosti korištenja reciklažnog dvorišta, mobilnog reciklažnog dvorišta, odnosno zelenih otoka
- načinu odlaganja otpada u mobilnim reciklažnim dvorištima i zelenim otocima
- pravilnom korištenju energije i mjerama moguće uštede u domaćinstvima
- opasnostima odlaganja otpada opasnih svojstava u okolišu (stare baterije, ambalaža pesticida, ispiranje opreme od pesticida na nezaštićenim površinama, otpadne kemikalije i sl.)
- važnosti razvoja sustava kompostiranja

7 OPĆE MJERE ZA GOSPODARENJE OTPADOM, OPASNIM OTPADOM I POSEBNIM KATEGORIJAMA OTPADA

Integralni koncept gospodarenja otpadom sadrži osnovna načela izbjegavanja nastanka otpada, vrednovanja otpada čiji se nastanak nije mogao izbjeći (materijalna, biološka i energetska reciklaža) te odlaganja otpada koji se ne može drugačije iskoristiti.

Postupanje s otpadom na području Općine Jelsa potrebno je razvijati u skladu sa ciljem ostvarivanja integralnog koncepta gospodarenja otpadom, čije su osnove:

- sprječavanje nenadziranog postupanja s otpadom
- iskorištavanje vrijednih svojstava pojedinih vrsta otpada u materijalne svrhe
- kontrolirano odlaganje ostatnog otpada
- saniranje otpadom onečišćenog tla.

Jedinica lokalne samouprave izvršava obvezu odvojenog prikupljanja problematičnog otpada, biorazgradivog otpada, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada ako je osigurala:

- postavljanje spremnika za miješani komunalni otpad i spremnika za odvojeno sakupljanje otpadnog papira i kartona, biootpada, metala, stakla, plastike kod korisnika usluge i, kad je to prikladno, spremnike za odvojeno sakupljanje otpadnog papira i kartona, metala, stakla, plastike i tekstila na javnoj površini,
- postavljanje mobilnog reciklažnog dvorišta
- prikupljanje glomaznog otpada od korisnika usluge na obračunskom mjestu korisnika usluge bez naknade, jednom u kalendarskoj godini
- prikupljanje glomaznog otpada na zahtjev korisnika usluge
- obavještavanje kućanstava o lokaciji i izmjeni lokacije mobilnog reciklažnog dvorišta, spremnika za odvojeno sakupljanje problematičnog otpada, otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila

Sprječavanje odbacivanja otpada na način suprotan ZOGO te uklanjanje tako odbačenog otpada obavlja služba nadležna za komunalni red jedinice lokalne samouprave (u daljnjem tekstu: komunalni redar) na sljedeći način (čl.36.):

- mjerama za sprječavanje nepropisnog odbacivanja otpada koje uključuju:
  - uspostavu sustava za zaprimanje obavijesti o nepropisno odbačenom otpadu
  - uspostava sustava evidentiranja lokacija odbačenog otpada
  - provedbu redovitog godišnjeg nadzora područja jedinice lokalne samouprave radi utvrđivanja postojanja odbačenog otpada, a posebno lokacija na kojima je u prethodne dvije godine evidentirano postojanje odbačenog otpada
  - druge mjere sukladno odluci predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave

- mjerama za uklanjanje otpada odbačenog u okoliš:
    - radi provedbe ovih mjera komunalni redar rješenjem naređuje uklanjanje otpada vlasniku nekretnine na kojoj je nepropisno odložen otpad ili posjedniku nekretnine, ako vlasnik nekretnine nije poznat ili osobi koja sukladno posebnom propisu upravlja određenim područjem (dobrom), ako je otpad odložen na tom području (dobru) ili osobi koju je zatekao da odbacuje otpad izvan lokacije gospodarenja otpadom.

Općina Jelsa dužna je podatke o odbačenom otpadu mjesečno unositi u mrežnu aplikaciju sustava evidentiranja lokacija odbačenog otpada.

Izvršno tijelo Općine Jelsa dužno je izvješće o lokacijama i količinama odbačenog otpada, troškovima uklanjanja odbačenog otpada i provedbi mjera podnijeti predstavničkom tijelu te jedinice do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.

Predstavničko tijelo JLS dužno je, temeljem gore navedenog izvješća donijeti odluku o provedbi posebnih mjera sprječavanja odbacivanja otpada u odnosu na lokacije na kojima je u više navrata utvrđeno nepropisno odbacivanje otpada.

Način provedbe gore navedenih mjera uređuju se Odlukom predstavničkog tijela Općine Jelsa o mjerama za sprječavanje nepropisnog odbacivanja otpada i mjerama za uklanjanje odbačenog otpada, koja se dostavlja Ministarstvu, te objavljuje u službenom glasilu i na mrežnim stranicama općine.

Sukladno članku 39., stavku 1. ZOGO, JLS je dužna o svom trošku, na odgovarajući način osigurati godišnju provedbu edukacijsko - informativnih aktivnosti u vezi gospodarenja otpadom na svojem području, a osobito javne tribine, informativne publikacije o gospodarenju otpadom i objavu specijaliziranih priloga u medijima kao što su televizija i radio.

7.1 OPASNI OTPAD

Opasni otpad je otpad koji posjeduje jedno ili više opasnih svojstava iz Priloga Uredbe (EU) br. 1357/2014 i Priloga Uredbe (EU) br. 2017/997.
U opasne vrste (komponente) komunalnog otpada svrstavaju se:

- akumulatori
- baterije
- lijekovi (citotoksici, citostatici)
- ostaci boja, lakova i otapala
- tiskarske boje, fotografske kemikalije
- stara ulja i masti
- sredstva za zaštitu bilja
- fluorescentne cijevi, živine i ostale sijalice koje sadrže otrovne supstance
- kemikalije
- EE otad koji sadrži opasne tvari
- ambalaža koja sadrži opasne tvari
- prazni spremnici pod tlakom (bočice pod pritiskom)

Navedeni opasni otpad koji se stvara u domaćinstvima zahtjeva poseban tretman budući da se ubraja u opasni otpad. Opasni otpad može se odvojeno sakupljati u sklopu reciklažnog dvorišta, mobilnog reciklažnog dvorišta te se predavati ovlaštenim sakupljačima na daljnji postupak (obrada ili izvoz).
Kao dodatna mjera prikupljanja opasnog otpada predlaže se prikupljanje opasnog otpada iz domaćinstva u određene dane u godini posebno opremljenim vozilom od strane ovlaštenog sakupljača.

7.2 POSEBNE KATEGORIJE OTPADA

Sukladno čl. 53. st.1. ZOGO posebnom kategorijom otpada smatra se: biootpad, otpadni tekstil i obuća, otpadna ambalaža, otpadne gume, otpadna ulja, otpadne baterije i akumulatori, otpadna vozila, otpad koji sadrži azbest, medicinski otpad, otpadni električni i elektronički uređaji i oprema, otpadni brodovi, morski otpad, građevni otpad, otpadni mulj iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, otpad iz proizvodnje titan dioksida, otpadni polikloririrani bifenili i polikloririrani terfenili. Također sukladno čl.53. st.2. ZOGO posebnom kategorijom otpada smatra se i:
1. određeni otpad za kojeg, temeljem analize postojećeg stanja o gospodarenju tim otpadom, ministar odlukom utvrdi da je radi ispunjavanja zahtjeva iz članaka 6., 7. i 9. ZOGO potrebno odrediti poseban način gospodarenja tim otpadom,
2. određeni otpad za kojeg je propisom Europske unije uređen način gospodarenja.

Na području Općine Jelsa mogu se pojaviti slijedeće kategorije posebnog otpada:

- Biootpad
- Otpadni tekstil i obuća
- Otpadna ambalaža
- Otpadne gume
- Otpadna ulja
- Otpadne baterije i akumulatori
- Otpadna vozila
- Otpad koji sadrži azbest
- Medicinski otpad
- Otpadni električni i elektronički uređaji i oprema
- Građevni otpad

BIOOTPAD

Biootpad je otpad iz vrta (granje, lišće, trava...), ostaci iz kuhinje (ostaci povrća, voća, talog od kave, čaja...), pamučna tkanina (bez sintetike), glomazni drveni namještaj…
Biorazgradivi otpad se dijeli na frakcije:

- usitnjeni materijal koji ide u kompostnu hrpu,
- otpad za usitnjavanje (granje, glomazni drveni otpad).

Na području Općine Jelsa nema organiziranog prikupljanja biootpada.

Biootpad se najčešće odlaže u spremnike za otpad s ostalim vrstama otpada, te kao takav odlaže na odlagalište. Navedeni otpad jedan dio građana odvaja i prikuplja unutar kućanstva, te njegovim tretmanom u procesu kompostiranja dobiva ekološki prihvatljivo bio-gnojivo tj. kompost za vlastitu upotrebu. To znači da je na kućnom pragu samo djelomično uspostavljeno odvojeno sakupljanje biootpada, čije je prikupljanje propisano Uredbom o gospodarenju komunalnim otpadom (NN 50/17, 84/19, 14/20, 31/21). Ipak se dio biootpada i dalje odlaže u spremnike za otpad s ostalim vrstama otpada, te kao takav odlaže na odlagalište.
Prema članku 24. ZOGO definirana su ograničenja u vezi odlaganja biorazgradivog komunalnog otpada, pri čemu je najveća dopuštena masa biorazgradivog komunalnog otpada koja se godišnje smije odložiti na svim odlagalištima u Republici Hrvatskoj u odnosu na masu biorazgradivog komunalnog otpada proizvedenog u 1997. godini iznosi:

- 75 %, odnosno 567.131 tona do 31. prosinca 2013.
- 50 %, odnosno 378.088 tona do 31. prosinca 2016.
- 35 %, odnosno 264.661 tona do 31. prosinca 2020.

Obzirom da u Općini Jelsa za razvoj sustava kompostiranja u vlastitim vrtovima postoje dobri preduvjeti, kompostiranje djelomično obavljaju i sami stanovnici. U planu je podjela stanovništvu kućnih kompostera te spremnika za sakupljanje biootpada.
Kako bi se sukladno ZOGO provodio plan smanjenja nastanka komunalnog otpada, odnosno, te kako bi se iz komunalnog otpada izdvojio dio biootpada iz vrtova i poljoprivrednih zemljišta potrebno je obavljati program edukacije vezan na kompostiranje. U sklopu programa treba educirati stanovništvo kroz radionice i tematska predavanja o važnosti odvajanja i kompostiranja otpada, educirati stanovništvo pisanim materijalima i predavanjima o postupcima kompostiranja otpada u vlastitom vrtu.
Proizvedeni kompost bi koristili stanovnici koji su ga proizveli, a eventualni višak bi se mogao, bez naknade i uz prethodnu analizu komposta predati komunalnim poduzećima koja se bave održavanjem javnih zelenih površina.

OTPADNI TEKSTIL I OBUĆA

Postupci i uvjeti gospodarenja otpadnim tekstilom i otpadnom obućom propisani su Pravilnikom o gospodarenju otpadnim tekstilom i otpadnom obućom (NN 99/15).
Posjednik otpadnog tekstila i otpadne obuće je proizvođač otpadnog tekstila i otpadne obuće li pravna i fizička osoba koja je u posjedu te vrste otpada.
Proizvođač otpadnog tekstila i otpadne obuće dužan je otpadni tekstil i otpadnu obuću odvajati na mjestu nastanka odvojeno od miješanog komunalnog otpada i ostalih vrsta otpada.

Proizvođač otpadnog tekstila i otpadne obuće koji je pravna osoba ili fizička osoba – obrtnik dužan je otpadni tekstil i otpadnu obuću predati sakupljaču odnosno oporabitelju otpadnog tekstila i otpadne obuće.
Sakupljač otpadnog tekstila i otpadne obuće dužan je otpadni tekstil i otpadnu obuću prevoziti odvojeno od ostalih vrsta otpada, te otpadni tekstil i otpadnu obuću predati oporabitelju.
Prodavatelj čije su prodajne površine tekstila i/ili obuće veće od 400 metara kvadratnih je dužan osigurati preuzimanje otpadnog tekstila i/ili otpadne obuće u svojem prodajnom prostoru od

posjednika iz kućanstva, bez naknade i bez obveze kupnje, i to za onu vrstu tekstila odnosno obuće koja se predaje kao otpad, a koju ima u svom asortimanu prodaje.
Otpadni tekstil i otpadna obuća se može donijeti u reciklažno dvorište nakon puštanja u rad te na zelene otoke ukoliko se postave spremnici za tekstil.
Recikliranjem korištene odjeće, i ostalih tekstilnih proizvoda, osiguravamo izvor sirovina za proizvodnju novih proizvoda.

OTPADNA AMBALAŽA

Vrste otpadne ambalaže definirane su Pravilnikom o katalogu otpada (NN 90/15) pod ključnim brojem 15 i obuhvaćaju:

- ambalažu od papira i kartona,
- ambalažu od plastike,
- staklenu ambalažu ,
- ambalažu izrađenu od drugih materijala.

Gospodarenje ambalažnim otpadom uređeno je Pravilnikom o ambalaži i otpadnoj ambalaži (NN 88/15, 78/16, 116/17, 14/20, 144/20). Pravilnik propisuje mjere i aktivnosti za odvojeno skupljanje ambalažnog otpada prema vrsti ambalaže, uporabu, te zbrinjavanje ambalažnog otpada iz naknada proizvođača i uvoznika za proizvode koji se stavljaju u promet.
PET ambalažu i ambalažno staklo stanovnici vraćaju u trgovine, te za isto dobivaju povratnu naknadu.
Ambalažu od papira, kartona, plastike i staklenu ambalažu stanovnici Općine Jelsa mogu odlagati u mobilnom reciklažnom dvorištu, reciklažnom dvorištu nakon puštanja u rad te na zelene otoke nakon što se postave spremnici za navedenu otpadnu ambalažu.

OTPADNE GUME

Otpadna guma je guma osobnih automobila, autobusa, teretnih automobila, radnih strojeva, radnih vozila i traktora, zrakoplova i drugih letjelica te slični odgovarajući proizvod koje posjednik radi oštećenja, istrošenosti, isteka roka trajanja ili drugih uzroka ne može ili ne želi upotrebljavati te je zbog toga odbacuje ili namjerava odbaciti.
Gospodarenje otpadnim gumama propisano je Pravilnikom o gospodarenju otpadnim gumama (NN 113/16), prema kojem je cilj gospodarenja otpadnim gumama njihova uporaba, pri čemu recikliranje ima prednost u odnosu na korištenje u energetske svrhe.
Posjednik otpadnih guma obvezan je otpadne gume odvajati od miješanog komunalnog otpada i od ostalih vrsta otpada te ih u Republici Hrvatskoj odvojeno predati sakupljaču ili serviseru prilikom zamjene gume. Serviser je dužan na vidnom mjestu postaviti obavijest krajnjem korisniku o mogućnosti predaje odnosno o obvezi preuzimanja otpadnih guma oznakom sadržaja »PREUZIMAMO OTPADNE GUME« te po potrebi i usmeno obavijestiti krajnjeg korisnika o načinu i uvjetima preuzimanja.
Sakupljanje otpadnih guma obavlja sakupljač s kojim Fond, po provedenom postupku pokrenutim javnim pozivom za podnošenje programa za obavljanje usluge sakupljanja otpadnih guma sklopi ugovor o obavljanju usluge sakupljanja otpadnih guma sukladno ZOGO. Sakupljač

može sklopiti ugovor s pravnom ili fizičkom osobom – obrtnikom koja ima dozvolu za gospodarenje otpadom za djelatnost sakupljanja otpadnih guma sukladno ZOGO.
Serviser je obvezan sve preuzete otpadne gume predati sakupljaču. Sakupljač je obvezan sve preuzete otpadne gume predati obrađivaču. Sakupljač i serviser obvezni su bez troška za posjednika preuzeti od posjednika otpadne gume.
Stanovnici Općine Jelsa mogu otpadne gume donijeti u reciklažno dvorište nakon puštanja u rad.

OTPADNA ULJA

Pravilnik o gospodarenju otpadnim uljima (NN 124/06, 121/08, 31/09, 156/09, 91/11, 45/12, 86/13) dijeli otpadna ulja na otpadno mazivo ulje i otpadno jestivo ulje.

- Otpadno mazivo ulje:
  svako mineralno i sintetičko mazivo, industrijsko, izolacijsko (ulje koje se rabi u elektroenergetskim sustavima) i/ili termičko ulje (ulje koje se rabi u sustavima za grijanje ili hlađenje) koje više nije za uporabu kojoj je prvotno bilo namijenjeno, posebice rabljena motorna ulja, strojna ulja, ulja iz mjenjačkih kutija, mineralna i sintetička maziva ulja, ulja za prijenos topline, ulja za turbine i hidraulička ulja osim ulja koja se primješavaju benzinima kod dvotaktnih motora s unutrašnjim izgaranjem,
- Otpadno jestivo ulje:
  svako ulje koje nastaje obavljanjem ugostiteljske i turističke djelatnosti, industriji, obrtu, zdravstvenoj djelatnosti, javnoj upravi i drugim sličnim djelatnostima u kojima se priprema više od 20 obroka dnevno.

Posjednik otpadnih ulja je pravna ili fizička osoba koja posjeduje otpadna ulja i pri čijem obavljanju djelatnosti stalno ili povremeno nastaju otpadna ulja.
Posjednici otpadnih ulja dužni su osigurati sakupljanje i privremeno skladištenje otpadnih ulja nastalih njihovom djelatnošću.
Posjednici otpadnih jestivih ulja, dužni su osigurati da se otpadna jestiva ulja, koja nastanu pripremom hrane skupljaju odvojeno od drugog otpada u posebnim spremnicima.
Spremnici za sakupljanje otpadnog jestivog ulja moraju biti nepropusni i zatvoreni i nositi oznaku ključnog broja otpadnog jestivog ulja.

Posjednik otpadnih ulja dužan je predati otpadna ulja ovlaštenom sakupljaču otpadnih ulja uz popunjeni prateći list. Prilikom preuzimanja otpadnih ulja od posjednika ulja, ovlašteni sakupljač otpadnih ulja dužan je ovjeriti prateće listove.
Ovlašteni sakupljač otpadnih ulja dužan je preuzeti otpadna ulja od posjednika otpadnih ulja bez naknade.

Stanovnici Općine Jelsa mogu otpadno ulje donijeti u mobilno reciklažno dvorište/reciklažno dvorište nakon puštanja u rad.

OTPADNE BATERIJE I AKUMULATORI

Gospodarenje otpadnim baterijama i akumulatorima propisano je Pravilnikom o baterijama i akumulatorima i otpadnim baterijama i akumulatorima (NN 105/15).
Građani i posjednici otpadnih baterija i akumulatora, moraju otpadne baterije i akumulatore skupljati odvojeno od komunalnog i ostalih vrsta otpada. Otpadne baterije i akumulatori moraju se odvojeno skupljati prema vrstama u posebno označene spremnike:

- otpadni starteri
- otpadne prijenosne baterije i akumulatori

Posjednik otpadnih baterija i akumulatora mora voditi očevidnik o nastajanju i tijeku otpadnih baterija i akumulatora.
Posjednik otpadnih baterija i akumulatora dužan je predati otpadne baterije i akumulatore te popunjeni prateći list skupljaču i osigurati mu uvjete za nesmetano preuzimanje otpadnih baterija i akumulatora.

Skupljanje otpadnih baterija i akumulatora također je organizirano i preko prodajnih mjesta, trošak zbrinjavanja otpada podmiruju proizvođači i uvoznici uplatom naknada u FZOEU-u prigodom stavljanja proizvoda na tržište. FZOEU isplaćuje naknadu skupljačima i obrađivačima za skupljene i obrađene količine otpadnih baterija i akumulatora.

Stanovnici Općine Jelsa mogu otpadne baterije i akumulatore donijeti u mobilno reciklažno dvorište/reciklažno dvorište nakon puštanja u rad.

OTPADNA VOZILA

Sustavom oporabe i zbrinjavanja propisanim Pravilnikom o gospodarenju otpadnim vozilima (NN 125/15, 90/16, 60/18, 72/18, 81/20), uz uvažavanje principa »onečišćivač plaća« osigurava se gospodarenje ovim otpadom u skladu sa EU direktivom o otpadu i direktivom o gospodarenju otpadnim vozilima. Pravilnik određuje mjere zaštite okoliša za uspostavu sustava skupljanja otpadnih vozila radi ponovne uporabe, reciklaže i drugih oblika oporabe otpadnih vozila, te njihovih dijelova kako bi se smanjilo odlaganje otpada i poboljšala učinkovitost zaštite okoliša svih gospodarskih subjekata koji sudjeluju u životnom ciklusu vozila, posebice subjekata koji izravno sudjeluju u obradi otpadnih vozila. Sukladno Pravilniku, naknadu za gospodarenje otpadnim vozilima plaća pravna ili fizička osoba koja proizvodi ili uvozi vozila u RH, a naknade se uplaćuju u FZOEU-u.
Pravilnik o gospodarenju otpadnim vozilima propisuje:

- način gospodarenja otpadnim vozilima;
- vrste naknada i iznos naknade koje plaćaju obveznici plaćanja naknada na otpadna vozila;
- način i rokove obračunavanja i plaćanja naknada;
- zabranu stavljanja na tržište motornih vozila koja sadrže opasne tvari.

Sakupljač je obvezan od posjednika preuzeti otpadno vozilo te dijelove i materijale nastale održavanjem vozila. Sakupljač je dužan za preuzeto cjelovito otpadno vozilo od posjednika koji

je isto predao, na temelju vaganjem utvrđene mase predanog otpadnog vozila, a koja ne može biti veća od mase vozila iskazane u prometnoj dozvoli, i iznosa jedinične naknade, posjedniku obračunati i isplatiti naknadu.
Sakupljač je obvezan sva sakupljena otpadna vozila te dijelove i materijale vozila, u stanju u kojem su preuzeta od posjednika, predati obrađivaču uz prateći list sukladno posebnom propisu.
Posjednik otpadnog vozila obvezan je otpadno vozilo predati sakupljaču, po mogućnosti u cijelosti, i to na skladištu sakupljača ili pozivom sakupljača na lokaciju gdje se nalazi otpadno vozilo.
Posjednik otpadnog vozila koji je pravna ili fizička osoba – obrtnik obvezan je prilikom predaje otpadnog vozila predati sakupljaču dokaz o vlasništvu otpadnog vozila (presliku prometne dozvole otpadnog vozila koje predaje i ukoliko nije upisan kao vlasnik vozila u prometnoj dozvoli presliku drugog dokumenta iz kojeg je razvidno da je otpadno vozilo njegovo vlasništvo) ili dokaz o pravu na predaju otpadnog vozila na oporabu (ovjerenu punomoć od strane vlasnika vozila, presliku prometne dozvole otpadnog vozila) ili dokaz da je za predmetno vozilo plaćena naknada gospodarenja Fondu ili potvrdu o provjeri registriranosti vozila u Republici Hrvatskoj.
Otpadno vozilo u cijelosti je isporučeno skupljaču ako ima sve osnovne sastavne dijelove motornog vozila posebno motor i karoseriju, kotače vozila, automobilske gume te baterije i akumulatore.

OTPAD KOJI SADRŽI AZBEST

Azbestni otpad ili otpad koji sadrži azbest je opasni otpad koji je po sastavu sirovi azbest i svaka otpadna tvar ili predmet koji sadrži azbest i azbestna vlakna, azbestna prašina nastala emisijom azbesta u zrak obradom azbesta ili tvari, materijala i proizvoda koji sadrže azbest.
Vrste otpada koje sadrže azbest su definirane Pravilnikom o katalogu otpada (NN 90/15) pod ključnim brojem 17 06 i obuhvaćaju npr. izolacijske materijale koje sadrže azbest, građevinske materijale koje sadrže azbest, itd.
Zbrinjavanje otpada koji sadrži azbest koji je nastao tijekom izvođenja radova gradnje, rekonstrukcije, održavanja ili uklanjanja građevine ili dijela građevine obavlja se na posebno izgrađenim plohama odlagališta i neusklađenih odlagališta – kazetama za zbrinjavanje azbesta.
Gospodarenje otpadom koji sadrži azbest propisano je Pravilnikom o građevnom otpadu i otpadu koji sadrži azbest (NN 69/16) i Naputkom o postupanju s otpadom koji sadrži azbest (NN 89/08), a njihov je cilj utvrđivanje mjera u svrhu sprečavanja i smanjenja onečišćenja azbestom radi zaštite ljudskog zdravlja i okoliša.
U skladu s odredbom ZOGO, azbest će se odvoziti na ŽCGO koji će imati riješeno njegovo zbrinjavanje Zakonom i Pravilnikom na propisan način.
Stupanjem na snagu Pravilnika o građevnom otpadu i otpadu koji sadrži azbest (NN 69/16) pobliže se uredio sustav gospodarenja građevnim otpadom koji sadrži azbest, te su se smanjile obveze FZOEU u financiranju sustava.
Stanovnici Općine Jelsa mogu otpad koji sadrži azbest donijeti u reciklažno dvorište nakon puštanja u rad.

MEDICINSKI OTPAD

Medicinski otpad je otpad nastao prilikom pružanja njege, zaštite i očuvanja zdravlja ljudi i/ili životinja; otpad nastao u istraživačkim djelatnostima kao i otpad nastao prilikom pružanja različitih usluga kod kojih se dolazi u kontakt s krvlju i/ili izlučevinama ljudi i/ili životinja. Prema svojstvima, medicinski otpad može biti:
– opasni medicinski otpad i
– neopasni medicinski otpad.
Postupci i način gospodarenja medicinskim otpadom propisani su Pravilnikom o gospodarenju medicinskim otpadom (NN 50/15, 56/19).
Proizvođač medicinskog otpada dužan je na mjestu nastanka osigurati gospodarenje ovim otpadom u pogledu odvojenog sakupljanja, vođenja evidencije, spremanja u odgovarajuće spremnike i privremenog skladištenja u posebno odvojenom prostoru do obrade ili do predaje ovlaštenoj osobi ili do isporuke takvog otpada iz Republike Hrvatske.
Opasni medicinski otpad mora se odvojeno sakupljati na mjestu nastanka.
Spremnici za sakupljanje opasnog medicinskog otpada moraju biti otporni na djelovanje opasnih svojstava sadržaja, na pucanje i probijanje ako su u pitanju oštri predmeti, na agresivne kemikalije i slično te moraju dobro podnositi uobičajene uvjete postupanja i prijevoza kao što su vibracije i promjene temperature, vlažnosti i tlaka.
Zarazni medicinski otpad mora se na mjestu nastanka odvojeno sakupljati u hermetički zatvorenim spremnicima otpornim na probijanje i istjecanje tekućina iz njih te prevoziti u privremeno skladište bez sortiranja i premještanja u druge spremnike, na način koji sprečava izravan kontakt ugroženih osoba s otpadom.
Svaki spremnik mora biti označen natpisom koji sadrži osnovne informacije o proizvođaču otpada s nazivom ustanove i odjela, ključnom broju i nazivu vrste otpada sukladno posebnom propisu i datumom predaje ovlaštenoj osobi.
Ovlaštena osoba za skupljanje medicinskog otpada ukoliko nije ovlaštena za obradu, mora isti predati ovlaštenoj osobi za obradu medicinskog otpada (obrađivaču) ili ga isporučiti na obradu izvan Republike Hrvatske.
Ljekarne su dužne od stanovnika preuzimati stare lijekove i/ili sličan farmaceutski otpad neovisno o njegovu podrijetlu, kao i veterinarske ljekarne i veterinarske ambulante koje su dužne preuzimati stare veterinarske lijekove i/ili sličan farmaceutski otpad nastao pružanjem veterinarskih usluga u kućanstvima i/ili na poljoprivrednim gospodarstvima.

Stanovnici Općine Jelsa mogu medicinski otpad donijeti u reciklažno dvorište nakon puštanja u rad.

OTPADNI ELEKTRIČNI I ELEKTRONIČKI UREĐAJI I OPREMA

Pravilnikom o gospodarenju otpadnom električnom i elektroničkom opremom (NN 42/14, 48/14, 107/14, 139/14, 11/19, 7/20) uspostavljen je sustav odvojenog skupljanja električkog i elektroničkog otpada radi njegove oporabe i zbrinjavanja, zaštite okoliša i zdravlja ljudi, prema načelu »onečišćivač plaća«. Trošak zbrinjavanja električkog i elektroničkog otpada podmiruju proizvođači i uvoznici uplatom naknada u FZOEU-u prigodom stavljanja proizvoda na tržište. FZOEU isplaćuje naknadu sakupljačima i obrađivačima za skupljene i obrađene količine električkog i elektroničkog otpada.

Posjednik EE otpada obvezan je EE otpad odvajati od miješanog komunalnog otpada i od ostalih vrsta otpada te ga predati sakupljaču u sustavu kojim upravlja Fond ili samostalnom ispunjavatelju u cijelosti i u stanju iz kojeg je vidljivo da nije prethodno rastavljan radi vađenja zasebnih komponenti ili dijelova. Takvim EE otpadom smatraju se i prethodno nerastavljeni dijelovi EE opreme koja se sastoji od više cjelina (npr. monitori računala, elektromotori crpki ili kompresora i sl.)
Predaja odvojeno sakupljenog EE otpada obavlja se bez naplate za kućanstva i registrirane osobe i na način koji omogućuje optimalne uvjete za pripremu za ponovnu uporabu, recikliranje i druge postupke oporabe te izdvajanje opasnih tvari iz EE otpada.
Sakupljač je obvezan od posjednika preuzeti EE otpad u cijelosti i u takvom ga stanju predati obrađivaču. Sakupljač je obvezan, na poziv posjednika EE otpada u kućanstvu, bez naplate i unutar 20 dana od poziva preuzeti EE otpad čija je ukupna masa veća od 30 kg, a može preuzeti i manju količinu. Posjednik EE otpada u kućanstvu obvezan je prilikom predaje EE otpada sakupljaču potvrditi primopredaju EE otpada potpisom na obrascu Potvrda o primopredaji EE otpada u kućanstvu.
Prodavatelj je obvezan prilikom prodaje EE opreme krajnjem korisniku u Republici Hrvatskoj, bez naknade preuzeti EE otpad od posjednika u kućanstvu po sistemu jedan za jedan, ako potječe od EE opreme iz Dodatka 1. odnosno Dodatka 3. Pravilnika o gospodarenju otpadnom električnom i elektroničkom opremom i ako je obavljao primarne funkcije kao i isporučena EE oprema.
Prodavatelj koji u svom prodajnom programu ima halogene žarulje, fluorescentne i ostale vrste štednih žarulja obvezan ih je preuzimati od posjednika u kućanstvu kada ih vraća kao EE otpad i to bez naknade i obveze kupnje i bez obzira na proizvođača i tip žarulje.
Prodavatelj s maloprodajnom trgovinom koja ima više od 400 m^2 prodajne površine za EE opremu mora unutar svog poslovnog prostora osigurati preuzimanje EE otpada vanjskih dimenzija do 25 cm od posjednika u kućanstvu bez naknade i bez obveze kupnje.
Stanovnici Općine Jelsa mogu EE otpad donijeti u mobilno reciklažno dvorište/reciklažno dvorište nakon puštanja u rad.

GRAĐEVNI OTPAD

Građevni otpad je otpad nastao prilikom gradnje građevina, rekonstrukcije, uklanjanja i održavanja postojećih građevina, te otpad nastao od iskopanog materijala, koji se ne može bez prethodne oporabe koristiti za građenje građevine zbog kojeg građenja je nastao.
Vlasnik građevnog otpada koji je nastao na određenom gradilištu je vlasnik ili korisnik građevine ili dijela građevine, koja se nalazi na tom gradilištu i čijom aktivnošću je nastao građevni otpad ili investitor, kad je na njega vlasnik ili korisnik građevine ili dijela građevine, koja se nalazi na tom gradilištu, ugovorom prenio vlasništvo nad građevnim otpadom ili izvođač radova, kad je na njega vlasnik ili korisnik građevine ili dijela građevine, koja se nalazi na tom gradilištu, odnosno investitor ugovorom prenio vlasništvo nad građevnim otpadom. Izvođač radova smatra se posjednikom građevnog otpada koji je nastao na gradilištu na kojem izvodi radove. Vlasnik građevnog otpada dužan je osigurati da je taj otpad predan ovlaštenoj osobi. Osoba koja odlaže građevni otpad dužna je plaćati naknadu za odlaganje građevnog otpada. Naknada za odlaganje građevnog otpada je mjera kojom se potiče povećanje količina

oporabljenog građevnog otpada i smanjenje količina građevnog otpada koji se odlaže na odlagališta i neusklađena odlagališta u Republici Hrvatskoj.
Sukladno čl. 27, stavku (2) Pravilnika o građevnom otpadu i otpadu koji sadrži azbest (NN 69/16) jedinica lokalne samouprave dužna je na svom području u prostornim planovima odrediti dostatan broj lokacija odnosno najmanje jednu odgovarajuću zonu u kojoj se može izgraditi reciklažno dvorište za građevni otpad te obavljati djelatnosti sakupljanja, oporabe i zbrinjavanja građevnog otpada sukladno ZOGO.

Općina Jelsa nema izgrađeno reciklažno dvorište za građevni otpad, ali je u PPUO Jelsa osigurana lokacija za izgradnju reciklažnog dvorišta za građevinski otpad.
Trenutno se razmatraju mogućnosti suradnje i zajedničkog nastupa s Gradom Stari Grad u projektu izgradnje reciklažnog dvorišta za građevinski otpad.
Trenutno se građevinski otpad odlaže na gradilištima Plodine i Tommy (zaobilaznica prema Prapatnoj) gdje se usitnjava, melje i obrađuje.
Stanovnici Općine Jelsa mogu građevni otpad donijeti u reciklažno dvorište nakon puštanja u rad.

OSTALI OTPAD

Pored navedenog otpada na području Općine Jelsa nastaju i nusproizvodi životinjskog podrijetla.
Postupanje s nusproizvodima životinjskog podrijetla uređeno je Zakonom o veterinarstvu (NN 82/13, 148/13, 115/18, 21/19).
Pravne i fizičke osobe koje obavljaju poslove sakupljanja nusproizvoda Kategorije 1 i Kategorije 2 dužne su osigurati preuzimanje nusproizvoda od mjesta nastanka i/ili sabirališta nusproizvoda.
Posjednik životinje dužan je predati lešinu životinje kao nusproizvod Kategorije 1 ili 2, ovlaštenom koncesionaru ili pravnim i fizičkim osobama koje obavljaju poslove sakupljanja nusproizvoda Kategorije 1 i Kategorije 2, a do predaje dužan je s lešinom postupati na propisani način.
Također, veterinarski inspektor može odobriti zakapanje i spaljivanje nusproizvoda u skladu s odredbama Uredbe (EZ) br. 1069/2009 i Uredbe (EU) br. 142/2011.
Općina Jelsa dužna je osigurati sakupljanje i propisno zbrinjavanje lešina životinja i ostalih nusproizvoda s javnih površina, te snositi troškove ovog postupanja. Poslove sakupljanja obavljati će pravne ili fizičke osobe registrirane za sakupljanje nusproizvoda upisane u Upisnik registriranih objekata i subjekata u poslovanju s nusproizvodima i od njih dobivenim proizvodima.

8 MJERE PRIKUPLJANJA MIJEŠANOG KOMUNALNOG OTPADA I BIORAZGRADIVOG KOMUNALNOG OTPADA

Prikupljanjem miješanog komunalnog otpada i prikupljanja biorazgradivog komunalnog otpada smatra se prikupljanje tog otpada na području pružanja usluge putem spremnika od pojedinih korisnika i prijevoz tog otpada do ovlaštene osobe za obradu tog otpada. Po uspostavi ŽCGO

miješani komunalni otpad će se predavati u isti, a sve sukladno Sporazumu koje je izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave dužno potpisati s ŽCGO kojim će regulirati međusobne odnose vezane za predaju miješanog komunalnog otpada.

Mjere koje će se poduzeti za prikupljanje miješanog komunalnog i biorazgradivog otpada su:

- Poticanje stanovništva na kompostiranje biorazgradivog otpada
- Podjela kućnih kompostera
- Prikupljanje miješanog komunalnog otpada te biorazgradivog otpada putem spremnika na kućnom pragu
- Edukacija
- Povećavati efikasnost sustava odvojenog skupljanja te uvoditi nove načine skupljanja
- Provoditi projekte odvojenog skupljanja biootpada iz domaćinstva
- Određenim aktivnostima povećati efikasnost odvojenog sakupljanja određenih komponenta otpada među kojima i otpadnog jestivog ulja

Stanovnici Općine dužni su:

- predavati problematični otpad odvojeno od miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog otpada,
- snositi troškove gospodarenja komunalnim otpadom razmjerno količini otpada kojeg je predao davatelju usluge.

9 MJERE ODVOJENOG PRIKUPLJANJA OTPADNOG PAPIRA, METALA, STAKLA I PLASTIKE TE KRUPNOG (GLOMAZNOG) KOMUNALNOG OTPADA

Glavnu ulogu u uređenom cjelovitom sustavu gospodarenja komunalnim otpadom ima odvojeno prikupljanje korisnih komponenti na mjestu nastanka i njihova oporaba. Na taj način se izravno utječe na izbjegavanje i smanjenje količina komunalnog otpada.
Mjesta nastanka komunalnog otpada su uglavnom domaćinstva, te javne i uslužne djelatnosti u kojima nastaju znatne količine tzv. opasnih materijala.

Izdvajanje otpada na mjestu nastanka, prije mogućeg miješanja s ostalim komponentama komunalnog otpada naziva se primarna reciklaža. *In situ* reciklaža je izdvajanje iskoristivih dijelova otpada na samom mjestu nastajanja, tj. stanovnici sami sortiraju u posebnim spremnicima/vrećama ili donose na posebne platoe kao što su zeleni otoci i mobilno reciklažno dvorište. Stoga primarna reciklaža zauzima posebno mjesto u IVO konceptu, jer osim izdvajanja korisnih podrazumijeva i izdvajanje nekih štetnih komponenti komunalnog otpada, kako bi se u konačnici smanjio štetan potencijal preostalog dijela komunalnog otpada koji se obrađuje i odlaže. Ovaj način odvojenog skupljanja otpada na mjestu nastanka ima niz prednosti jer se odvija u neposrednoj blizu nastanka otpada, smanjuje se kontaminacija životnog prostora, sirovine su kvalitetnije jer imaju manje nečistoća, reduciraju se troškovi transporta i odlaganja, a prikupljeni materijali se mogu direktno plasirati na oporabu i reciklažu.
U narednom periodu planiran je početak prikupljanja odvojenih kategorija otpada na kućnom pragu.
Ovim planom propisane su sljedeće mjere koje Općina Jelsa mora poduzeti s ciljem rješavanja ovog problema:

- Osigurati spremnike za odvojeno sakupljanje otpada u sklopu zelenih otoka (papir i karton, metal, staklo, plastika, tekstil) na javnoj površini sukladno financijskim mogućnostima i na mjestima gdje je to potrebno
- Puštanje u rad mobilnog reciklažnog dvorišta i reciklažnog dvorišta „Rake“
- Obavještavanje kućanstava o lokaciji i izmjeni lokacije mobilnog reciklažnog dvorišta, spremnika za odvojeno sakupljanje problematičnog otpada, otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila
- Kod korisnika usluge osigurati još tipiziranih vrećica ili kanti za odvojeno prikupljanje otpada (otpadni papir i karton, metal, staklo, plastika) sukladno financijskim mogućnostima
- Nastavak edukacije i informiranje stanovništva o prednostima odvojenog sakupljanja otpada

9.1 ZELENI OTOCI

Zeleni otok je prostor javne površine na kojem se nalaze spremnici za odvojeno sakupljanje otpadnog papira, stakla, plastike, metala i tekstila.

U Općini Jelsa ne postoje lokacije zelenih otoka sa spremnicima za odvojeno sakupljanje otpada, ali je u planu njihovo postavljanje u naseljima Vrboska i Jelsa (papir, plastika, staklo).
Od korisnih komponenti sustavom odvojenog prikupljanja izdvajat će se papirnati i kartonski otpad, otpadni PET, staklo, tekstil i metal. Stanovništvo samostalno odlaže otpadne materijale u navedene spremnike. Iz tog razloga u prvom redu potrebno je započeti s mjerama veće edukacije stanovništva i povećanja svijesti o problemima vezanim za otpad.

Zeleni otoci se u pravilu sastoje od 4 spremnika različite boje. U Republici Hrvatskoj su standardizirane boje spremnika, a karakteristične boje spremnika za komponente koje se planiraju izdvajati su prikazane u sljedećoj tablici.

To su spremnici za:

- papirnati i kartonski otpad
- otpadnu plastiku

- metalni otpad
- otpadno staklo

Tablica 23. Karakteristične boje spremnika za komponente koje se namjeravaju izdvajati

Vrsta korisne komponente	Karakteristična boja
PET ambalaža	žuta boja
otpadni karton i papir	plava boja
metalna ambalaža	siva boja
stakleni otpad	zelena boja

Slika 7. Izgled zelenog otoka

U **papirnati i kartonski otpad** koji se može odložiti u zelenim otocima spadaju:
- novine i časopisi
- prospekti, katalozi, bilježnice
- knjige i slikovnice
- papirnate vrećice, kartonske fascikle i kutije
- valoviti karton
- ostali papirni i kartonski predmeti bez plastičnih ili drugih materijala

Prilikom odvojenog odlaganja otpada u posude za ovu kategoriju otpada ne odlažu se:
- višeslojna, kompozitna ambalaža (neke vrste mlijeka, jogurta i sokova)
- foto papir
- zauljeni papiri
- ostali nepapirnati materijali

Staklo: dvije glavne skupine staklenih predmeta u širokoj primjeni su:
- staklene posude (boce, čaše,...)
- prozorsko staklo

U spremnike za staklo, moguće je odlagati prazne staklenke i boce svih boja bez zatvarača i čepova. Za potrebe recikliranja, čep i etiketa onečišćuju bocu te ih je potrebno odvojeno odlagati. Lomljenjem stakla se ostvaruje ušteda u odlagališnom prostoru jer se volumen smanjuje za više od 7 puta.
U spremnike se **ne odlažu** žarulje, porculansko ili keramičko posuđe, svjetiljke, armirano, kristalni i automobilsko staklo, bočice od lijekova. Prozorsko staklo moguće je zbrinuti kod staklara.
Staklo iz komunalnog otpada, dakle, treba, kao i sve kategorije otpada za koje je to izvedivo, izdvajati i odvojeno prikupljati na lokacijama zelenih otoka ili spremnika unutar reciklažnog dvorišta.

Metalni otpad se može podijeliti na:

- željezne metale (čelik, lim, lijev,...)
- obojene metale (aluminij, bakar, cink, olovo,...)

Posebnu kategoriju metalnog otpada čine aluminijska ambalaža za pakiranje piva i gaziranih pića pa se zato organizira posebno sakupljanje ove vrste otpadnog materijala. U spremnike je moguće odlagati prazne metalne doze - konzerve alkoholnih i bezalkoholnih pića, prazne konzerve prehrambenih proizvoda, metalne kraće cijevi, alat, čelične trake, metalne zatvarače i čepove od boca i staklenki. Doze i limenke od raznih vrsta sprejeva koji sadrže zapaljive, opasne i zabranjene tvari (lakovi za kosu, dezodoransi, boje u spreju i drugi slični spojevi) nije moguće odlagati u spremnike.

Tekstil: U spremnike za otpadni tekstil treba odlagati odjeću, ručnike, posteljinu, zavjese, šešire i kape, torbe i krpene igračke te ostale otpadne tekstilne proizvode. U spremnike za otpadni tekstil ne smije se odlagati obuću, kožne torbe te pernate jastuke i poplune.

Plastiku koja ne pripada povratnom sustavu zbrinjavanja - ambalaža od alkoholnih pića, sokova, mlijeka, jestivog ulja, octa, deterdženta, omekšivača,
šampona, kozmetičkih proizvoda, PVC folije, plastične vrećice itd. također je moguće odvojeno prikupljati u spremnicima, odvojeno po vrstama i ovisno o ponudi mogućih sakupljača/obrađivača ovih vrsta otpada, no za njih nije propisana mogućnost plaćanja naknade njihovim donosiocima.

Ako se radi o ambalaži opasnih tvari kao što su ljepila, smole za čišćenje, otapala, lijekovi, ambalažu je zajedno s preostalim sadržajem potrebno odvojiti u segment opasni otpad.

9.2 MOBILNO RECIKLAŽNO DVORIŠTE

Prema članku 9. Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom (NN 50/17, 84/19, 14/20, 31/21), jedinica lokalne samouprave koja je na svom području osigurala funkcioniranje reciklažnog dvorišta, što će biti slučaj u Općini Jelsa, dužna je osigurati odvojeno sakupljanje komunalnog otpada putem mobilnog reciklažnog dvorišta najmanje jednom svaka četiri mjeseca u svakom naselju, izuzevši naselje u kojem se nalazi reciklažno dvorište.

Općina Jelsa je nabavila mobilno reciklažno dvorište za odvojeno prikupljanje otpada na javnoj površini, ali isto nije u funkciji.

9.3 RECIKLAŽNO DVORIŠTE

Sukladno članku 35. stavku 2. točki 2. ZOGO jedinica lokalne samouprave koja ima više od 3000 stanovnika dužna je osigurati funkcioniranje najmanje jednog reciklažnog dvorišta i još po jedno na svakih idućih 25.000 stanovnika na svojem području.

Općina Jelsa je na svom području izgradila reciklažno dvorište „Rake“ na kat.čest. 1642 k.o. Vrisnik. Reciklažno dvorište ima uporabnu dozvolu te još nije u funkciji.
Kao mjera sprječavanja nastanka otpada, unutar katastarske čestice reciklažnog dvorišta nalazi se tipski kontejner dimenzija 2,5 x 6,0 m, visine 2,6 m. (kutak ponovne uporabe).

9.4 KRUPNI (GLOMAZNI) OTPAD

Prema Uredbi o gospodarenju komunalnim otpadom (NN 50/17, 84/19, 14/20, 31/21) potrebno je osigurati prikupljanje glomaznog otpada od korisnika usluge na obračunskom mjestu korisnika usluge bez naknade, jednom u kalendarskoj godini, što je Općina Jelsa i osigurala.

Sukladno odredbama članka 28. Odluke o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada (Sl. glasnik Općine Jelsa 1/18) korisnik javne usluge ima pravo na odvoz glomaznog otpada do maksimalno 2 m³ godišnje. Korisnik javne usluge može predati i veće količine glomaznog otpada od maksimalno dopuštenih u sklopu javne usluge, ali uz dodatno plaćanje sukladno odredbama čl. 6. st. 4. Odluke i cjeniku Davatelja javne usluge
Jelkom d.o.o. Vrboska omogućuje svojim korisnicima i besplatan odvoz glomaznog otpada jednom godišnje do 2 m^3.
Potrebno je da se odvoz istog obavlja u odgovarajućim vremenskim intervalima, ovisno o potrebi.

9.5 ODVOJENO PRIKUPLJANJE KOMUNALNOG OTPADA IZ JAVNIH I USLUŽNIH DJELATNOSTI

Komponente komunalnog otpada potrebno je odvojeno prikupljati u sklopu radnih prostora javnih i uslužnih djelatnosti. Sustav prikupljanja je potrebno ustrojiti prema tipu djelatnosti.
Kod škola i ustanova naglasak je potrebno staviti na prikupljanje papira.
U državnim službama naglasak je osim na papir potrebno staviti i na odvojeno prikupljanje problematičnih tvari (toneri, plastika, uredski materijal).

10 POPIS PROJEKATA VAŽNIH ZA PROVEDBU ODREDBI PLANA

Popis projekata za period 2021. - 2027. godine:

- Organizacija sakupljanja posebnih kategorija otpada sukladno propisima kojim se određuje gospodarenje posebnim kategorijama otpada
- Poticanje stanovnika na izdvajanje biootpada (putem organiziranja i održavanja seminara, javnih tribina, letaka, brošura, interneta, oglašavanja, i sl.)
- Praćenje udjela biorazgradivog otpada u miješanom komunalnom otpadu
- Osigurati spremnike za odvojeno sakupljanje otpada u sklopu zelenih otoka (papir i karton, metal, staklo, plastika, tekstil) na javnoj površini sukladno financijskim mogućnostima i na mjestima gdje je to potrebno; za početak se očekuje podjela 37 spremnika za papir, staklo i plastiku u naseljima Vrboska i Jelsa
- Kod korisnika usluge osigurati još tipiziranih vrećica ili kanti za odvojeno prikupljanje otpada (otpadni papir i karton, metal, staklo, plastika) sukladno financijskim mogućnostima
- Nabava još oko 1000 kanti za sakupljanje miješanog komunalnog otpada te 1000 kanti za sakupljanje biootpada na kućnom pragu
- Podjela oko 300 kućnih kompostera za odvojeno prikupljanje biootpada na kućnom pragu
- Kriterij obračuna količine otpada uskladiti sa važećom zakonskom regulativom
- Puštanje u rad mobilnog reciklažnog dvorišta i reciklažnog dvorišta „Rake“
- Kontinuirana edukacija javnosti, stručnjaka i upravnih struktura Općine Jelsa kako o problematici otpada i gospodarenja otpadom, tako i o mogućnostima za sprječavanje onečišćenja okoliša u općenitom smislu (putem organiziranja i održavanja seminara, interneta, oglašavanja, i sl.)
- Provođenje akcija prikupljanja otpada
- Priprema dokumentacije potrebne za dobivanje financijskih sredstava
- Izgradnja reciklažnog dvorišta za građevni otpad (trenutno se razmatraju mogućnosti suradnje i zajedničkog nastupa s Gradom Stari Grad u projektu izgradnje reciklažnog dvorišta za građevinski otpad)
- Nabava manjeg vozila za prikupljanje otpada u uskim ulicama za komunalnu tvrtku Jelkom d.o.o.
- Uvođenje sustava video nadzora, ovisno o financijskim mogućnostima, na najkritičnijim lokacijama
- Uvođenje provedbe zelene javne nabave
- Sanacija divljih odlagališta otpada
- Sanacija odlagališta otpada „Mala Prapatna“
- Donošenje izmjena i dopuna Plana gospodarenja otpadom Općine Jelsa po potrebi
- Sudjelovanje u izgradnji kompostane za područje otoka Hvara
- Sudjelovanje u izgradnji pretovarne stanice sa sortirnicom u Gradu Stari Grad

11 ORGANIZACIJSKI ASPEKTI, IZVORI I VISINA FINANCIJSKIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU MJERA GOSPODARENJA OTPADOM

Prema Zakonu o zaštiti okoliša sredstva (NN 80/13, 78/15, 12/18, 118/18), za financiranje zaštite okoliša osiguravaju se državnim proračunom, proračunom jedinica područne (regionalne) samouprave, proračunima lokalne samouprave, kreditima, sredstvima međunarodne pomoći, ulaganjima stranih ulagača, doprinosima i naknadama iz drugih izvora utvrđenih posebnim zakonom. Najčešće se koriste sljedeći financijski elementi:

- sufinanciranje od Fonda za zaštitu i energetsku učinkovitosti
- proračun Splitsko - dalmatinske županije
- proračun Općine Jelsa
- državni proračun

U sljedećoj tablici prikazani su izvori i procijenjena visina financijskih sredstava izražena u kunama za provedbu mjera gospodarenja otpadom.

Tablica 24. Izvori i procijenjena visina financijskih sredstava za provedbu mjera gospodarenja otpadom

Redni broj	Mjera	Izvor	Ukupna visina financijskih sredstava (kn)
1.	Praćenje udjela biorazgradivog otpada u miješanom komunalnom otpadu	Općina Jelsa	kontinuirano
2.	Provedba izobrazno-informativnih aktivnosti	Općina Jelsa FZOEU	20.000,00
3.	Akcije prikupljanja otpada	Općina Jelsa	5.000,00
4.	Nabava dodatnih spremnika za prikupljanje miješanog komunalnog otpada na kućnom pragu	Općina Jelsa FZOEU	*
5.	Nabava tipiziranih vrećica za odvojeno prikupljanje papira i kartona, plastike, stakla i metala na kućnom pragu	Općina Jelsa FZOEU	*
6.	Nabava kućnih kompostera	Općina Jelsa FZOEU	300.000,00 kn
7.	Nabava spremnika za odvojeno sakupljanje biootpada na kućnom pragu	Općina Jelsa FZOEU	170.000,00 kn
8.	Nabava spremnika za odvojeno sakupljanje otpada u sklopu zelenih otoka (papir i karton, metal, staklo, plastika, tekstil) na javnoj površini	Općina Jelsa FZOEU	*

Redni broj	Mjera	Izvor	Ukupna visina financijskih sredstava (kn)
9.	Izgradnja reciklažnog dvorišta za građevni otpad	JLS otoka Hvara FZOEU	**
10.	Uvođenje sustava video nadzora na dodatnim lokacijama	Općina Jelsa	*
11.	Uvođenje provedbe zelene javne nabave	Općina Jelsa	*
12.	Sanacija divljih odlagališta otpada	Općina Jelsa FZOEU	*
13.	Sanacija odlagališta otpada „Mala Prapatna“	Općina Jelsa FZOEU	*
14.	Nabava manjeg vozila za prikupljanje otpada u uskim ulicama za komunalnu tvrtku Jelkom d.o.o.	Općina Jelsa FZOEU	200.000,00 kn
15.	Sudjelovanje u izgradnji kompostane za područje otoka Hvara	JLS otoka Hvara FZOEU	***
16.	Sudjelovanje u izgradnji pretovarne stanice sa sortirnicom u Gradu Stari Grad	JLS otoka Hvara FZOEU	****

Izvor: Općina Jelsa

* Tijekom izrade ovog dokumenta nisu definirane visine financijskih sredstava
**Trenutno se razmatraju mogućnosti suradnje i zajedničkog nastupa s Gradom Stari Grad u projektu izgradnje reciklažnog dvorišta za građevinski otpad, ali u trenutku izrade ovog dokumenta nisu određeni detalji projekta kao ni sama visina financijskih sredstava.
*** Izgradnja kompostane rješavat će se u suradnji s ostalim JLS otoka Hvara, ali u trenutku izrade ovog dokumenta nisu definirani detalji izgradnje kompostane te se ne može procijeniti visina financijskih sredstava.
**** Planirana je izgradnja zajedničke pretovarne stanice sa sortirnicom u Gradu Stari Grad na otoku Hvaru, ali u trenutku izrade ovog dokumenta nisu definirani detalji izgradnje te se ne može procijeniti visina financijskih sredstava.

12 ROKOVI I NOSITELJI IZVRŠENJA PLANA

Sukladno članku 21., stavku 5, ZOGO, Plan gospodarenja otpadom Općine Jelsa donosi se za razdoblje od šest godina. Sljedećom tablicom iznijeti su rokovi i nositelji izvršenja pojedinih aktivnosti koje je potrebno poduzeti u svrhu uspostavljanja cjelovitog sustava gospodarenja otpadom na području Općine Jelsa.

Tablica 25. Planirani rokovi za provedbu mjera gospodarenja otpadom sukladno financijskim mogućnostima

Redni broj	Mjera	Izvršitelj	Rok izvršenja
1.	Provedba izobrazno-informativnih aktivnosti	Općina Jelsa	kontinuirano
2.	Akcije prikupljanja otpada	Općina Jelsa	kontinuirano
3.	Nabava dodatnih spremnika za prikupljanje miješanog komunalnog otpada na kućnom pragu	Općina Jelsa	2021.
4.	Nabava tipiziranih vrećica za odvojeno prikupljanje papira i kartona, plastike, stakla i metala na kućnom pragu	Općina Jelsa	kontinuirano po potrebi
5.	Nabava kućnih kompostera	Općina Jelsa	2021.
6.	Nabava spremnika za odvojeno sakupljanje biootpada na kućnom pragu	Općina Jelsa	2021.
7.	Nabava dodatnih spremnika za odvojeno sakupljanje otpada u sklopu zelenih otoka (papir i karton, metal, staklo, plastika, tekstil) na javnoj površini	Općina Jelsa	po potrebi
8.	Izgradnja reciklažnog dvorišta za građevni otpad	JLS otoka Hvara	*
9.	Uvođenje sustava video nadzora na dodatnim lokacijama	Općina Jelsa	2022.
10.	Uvođenje provedbe zelene javne nabave	Općina Jelsa	kontinuirano
11.	Sanacija divljih odlagališta otpada	Općina Jelsa	kontinuirano

Redni broj	Mjera	Izvršitelj	Rok izvršenja
12.	Sanacija odlagališta otpada „Mala Prapatna“	Općina Jelsa	ovisno o otvaranju regionalnog centra
13.	Puštanje u rad mobilnog reciklažnog dvorišta	Općina Jelsa	2021.
14.	Puštanje u rad reciklažnog dvorišta	Općina Jelsa	2021.
15.	Nabava manjeg vozila za prikupljanje otpada u uskim ulicama za komunalnu tvrtku Jelkom d.o.o.	Općina Jelsa	2021.
16.	Sudjelovanje u izgradnji kompostane za područje otoka Hvara	JLS otoka Hvara	**
17.	Sudjelovanje u izgradnji pretovarne stanice sa sortirnicom u Gradu Stari Grad	JLS otoka Hvara	***

*Trenutno se razmatraju mogućnosti suradnje i zajedničkog nastupa s Gradom Stari Grad u projektu izgradnje reciklažnog dvorišta za građevinski otpad, ali u trenutku izrade ovog dokumenta nisu određeni detalji projekta, kao ni rok izvršenja projekta

** Izgradnja kompostane rješavat će se u suradnji s ostalim JLS otoka Hvara, ali u trenutku izrade ovog dokumenta nisu definirani detalji izgradnje kompostane te se ne može procijeniti rok izvršenja projekta

*** Planirana je izgradnja zajedničke pretovarne stanice sa sortirnicom u Gradu Stari Grad na otoku Hvaru, ali u trenutku izrade ovog dokumenta nisu definirani detalji izgradnje te se ne može procijeniti rok izvršenja projekta

13 ZAKLJUČAK

Županija ima interesa provesti svojevrsno ocjenjivanje razine ekološke osviještenosti i učinkovitosti pojedine jedinice lokalne samouprave krajem svake godine. Ocjenjivanje se može temeljiti na visini, značaju i obimu provedenih projekata zaštite okoliša realiziranih na razini grada/općine (broj i uspješnost provedenih edukacijskih tribina u mjesnim odborima, broj i učinkovitost provedenih akcija čišćenja terena i ukazivanja na onečišćivače koji ne prate zakonsku regulativu, visini uloženih sredstava u provođenje mjera zaštite okoliša, od kojih mjere postupanja s otpadom odnosno gospodarenja iskoristivim materijalima predstavljaju značajan udio, aktivnost školskih i predškolskih ustanova u području ekologije, učinkovitosti provođenja mjera odvajanja otpada, uspostave reciklažnih dvorišta, smanjenju broja divljih deponija i smanjenju pojave nelegalnog postupanja na odlagalištima i sl.).

Općina mora biti nositelj i pokretač svih mjera predloženih Planom te je odgovorna za učinkovitost provedbe Plana gospodarenja otpadom Općine Jelsa. Načelnik je dužan, sukladno ZOGO, svake godine izraditi godišnje izvješće o provedbi Plana koje usvaja općinsko vijeće, te ga do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu, podnijeti jedinici područne (regionalne) samouprave. Poglavito mora sadržavati izvješće o provedbi obveza i učinkovitosti poduzetih mjera. Nadležni županijski ured nadzire provedbu Plana i usvojena općinska izvješća dostavlja nadležnom Ministarstvu do 31. svibnja tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.

14 PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Ovaj Plan i Izvješća o izvršenju Plana objavljuju se u Službenom glasilu Općine Jelsa. Plan je izrađen u 2 (dva) istovjetna primjera.
Plan se čuva u Jedinstvenom upravnom odjelu.
Plan stupa na snagu osmog dana od objave u ″Službenom glasniku Općine Jelsa“

OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE JELSA

KLASA:
URBROJ:
Jelsa,

PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA